

”Saadaan niinku aikaseks kaikennäköstä
yhteistä hyvää!”

Lastentarhanopettajien ja vanhempien näkemyksiä
vanhempainyhdistystoiminnan merkityksestä varhaiskasvatuksessa

Sosiaalialan koulutusohjelma,
sosionomi
Opinnäytetyö
29.10.2010

Heli Ruuskanen
Satu Vainiola

Koulutusohjelma	Suuntautumisvaihtoehto	
Sosiaalialan koulutusohjelma	Sosionomi (AMK)	
Tekijä/Tekijät		
Heli Ruuskanen ja Satu Vainiola		
Työn nimi		
"Saadaan niinku aikaseks kaiken näköistä yhteistä hyvää." Vanhempien ja päiväkodin lastentarhanopettajien näkemyksiä vanhempainyhdistystoiminnan merkityksestä varhaiskasvatuksessa		
Työn laji	Aika	Sivumäärä
Opinnäytetyö	Syky 2010	62 + 4 liitettä
TIIVISTELMÄ		
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää näkemyksiä vanhempainyhdistystoiminnan merkityksestä ja vanhempainyhdistystoimijoiden tuen tarpeita. Tavoitteenamme oli myös tarkastella vanhempainyhdistystoimintaa varhaiskasvatuskentän kasvatuskumppanuudessa. Opinnäytetyön tuloksia tulee hyödyntämään Suomen Vanhempainliitto varhaiskasvatukseen suunnatun toimintansa kehittämisessä ja jäseniensä tukemisessa.</p> <p>Opinnäytetyö on kvalitatiivinen. Aineisto kerättiin teemahaastattelemalla neljässä vantaalaisessa päiväkodissa vanhempainyhdistystoimijoita, lastentarhanopettajia sekä päiväkotien asiakasperheiden niitä vanhempia, jotka eivät ole mukana päiväkotien vanhempainyhdistystoiminnassa. Teemahaastatteluja suoritettiin syksyllä 2010 yksilöhaastatteluina yhteensä yhdelletoista henkilölle. Opinnäytetyömme teoreettisena lähtökohtana oli kontekstuaalisen kasvun malli. Opinnäytetyömme teoria muodostui myös sosiaalipedagogiikasta, josta tarkastelimme osallisuuden ja yhteisöllisyyden näkökulmia. Aineiston analyysin teimme haastattelurungon teemojen pohjalta teemoittelemalla.</p> <p>Tulosten perusteella haastateltavien näkemykset vanhempaintoiminnan merkityksestä ja sisällöistä vaihtelivat yhteiskunnallisten asioiden päätöksenteosta aina varainkeruuseen ja vanhempien yhteistoimintaan. Eniten tukea vanhempainyhdistykset kaipasivat päiväkodin henkilökunnalta. Vanhempaintoiminnassa mukana olleilla vanhemmilla oli vanhempaintoiminnasta kaikkein monipuolisin kuva. Lastentarhanopettajat kokivat vanhempaintoiminnan päiväkodin toimintaa tukevana, tiedonkulkua lisäävänä ja lasten hyvinvointia edistävänä toimintana. Asiakasperheiden vanhemmat näkivät vanhempainyhdistyksen toiminnan päiväkodissaan positiivisena asiana, mutta johon heillä ei ole aikaa.</p> <p>Vanhempaintoiminta täydentää kasvatuskumppanuutta ja se sijoittuu kontekstuaalisen kasvun mallissa mesosysteemiin, jossa se vaikuttaa vanhempien ja päiväkodin vuorovaikutuksessa sitä tukevasti. Kun tiedonkulku ja yhteisymmärrys ovat toimivia, myös kasvatuskumppanuus on tiiviimpää ja palvelee paremmin lapsen etua.</p>		
Avainsanat		
Vanhempaintoiminta, vanhempainyhdistys, kontekstuaalinen kasvu, kasvatuskumppanuus		

Degree Programme in		Degree	
Social Services		Bachelor of Social Services	
Author/Authors			
Heli Ruuskanen and Satu Vainiola			
Title			
Parents' Association in Early Childhood Education from Parents' and Kindergarten Teachers' Viewpoint			
Type of Work	Date	Pages	
Final Project	Autumn 2010	62 + 4 appendices	
<p>ABSTRACT</p> <p>The purpose of our study was to find out the parents' and kindergartens teachers' assessments of the importance of parents' association in the field of early childhood education. Our purpose was also to examine their opinions about the functionality of parents' associations in pedagogical partnership. Our study was working life -based. We also wanted to produce information about the support needs of parents' associations from Finnish Parents Association (national organisation) so that they can on the basis of study results develop their services and material for their members.</p> <p>The method of this study was qualitative. The information was gathered by theme interviewing four kindergartens teachers, four members of the kindergarten parents' association and three parents who did not belong to a parents' association. The interviews were carried out in Vantaa kindergartens. The theoretical basis of our study was the model of contextual growth. We also viewed involvement and communality from a social pedagogical perspective. The material was analysed by material based content analysis.</p> <p>The results showed that the participants' points of view varied concerning the meaning of parent activity and its contents. The viewpoints contained for example social decision making, fundraising and parent co-operation. The parents' association most needed support from day care personnel. The parents who were active in the parents' association had the most versatile opinions on parental activities. Parent activity was seen as a supporting element. It increased transmission of information, and it also improved the well-being of children assessed by kindergarten teachers. The parents of client families in kindergartens considered parents' association a positive element, but they did not have time for it.</p> <p>Parents' activity completes pedagogical partnership and is placed in the mesosystem in the model of contextual growth. The parents' association supports interaction between day care personnel and parents. When the transmission of information and understanding are functional, also pedagogical partnership is intense and serves better the best interest of the child.</p>			
Keywords			
parents' activity, parents' association, contextual growth, pedagogical partnership			

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA	2
3	VANHEMPAINTOIMINTA	4
3.1	Suomen Vanhempainliitto	5
3.2	Suomen Vanhempainliiton historiaa	6
3.3	Suomen Vanhempainliiton jäsenet	6
4	VARHAISKASVATUS	7
4.1	Varhaiskasvatus Vantaalla	8
4.2	Vanhempien rooli varhaiskasvatuksessa	8
4.3	Päiväkodin henkilökunnan rooli varhaiskasvatuksessa	9
4.4	Kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa	10
5	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	11
5.1	Kontekstuaalisen kasvun teoria	11
5.1.1	Lapsi kontekstuaalisen kasvun teoriassa	13
5.1.2	Päiväkoti ja vanhempaintoiminta kontekstuaalisen kasvun teoriassa	14
5.2	Vanhempaintoiminta sosiaalipedagogiikan näkökulmasta	16
6	TUTKIMUSASETELMA	17
6.1	Tutkimustehtävä	17
6.2	Tutkimuksen toteutus	18
6.2.1	Kohderyhmä	19
6.2.2	Teemahaastattelut	21
6.2.3	Aineiston käsittely ja analysointi	23
7	TULOKSET	25
7.1	Vanhempaintoiminta lasten tukena varhaiskasvatuksessa	25
7.1.1	Hyvinvointi	25
7.1.2	Roolimalli	27

7.2	Vanhempaintoiminta vanhempien tukena	28
7.2.1	Vaikutusmahdollisuus	28
7.2.2	Vertaistuki	30
7.2.3	Yhteisöllisyys	32
7.2.4	Viestintäkanava	33
7.2.5	Kasvatuksellinen tuki	34
7.3	Vanhempaintoiminta päiväkodin toiminnan tukena	35
7.3.1	Jaettu kasvatuskumppanuus	35
7.3.2	Taloudellinen tuki	39
7.3.3	Lelujen ja materiaalien hankinta	40
7.3.4	Viriketoiminnan ja tapahtumien järjestäminen	41
7.4	Vanhempaintoiminnan tuen- ja kehittämistarpeet	42
7.4.1	Vanhempien aktiivisuus	45
7.4.2	Ihannetilanne	47
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	49
9	EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	53
10	POHDINTA	55
	LÄHTEET	60
LIITTEET	Ennen haastattelua Kutsu haastatteluun Teemahaastattelurunko vanhemmille Teemahaastattelurunko lastentarhanopettajille	

1 JOHDANTO

Koti ja päiväkotit ovat pienen lapsen merkittävimmät elämäalueet, siksi niillä tulisi olla luonteva yhteys toisiinsa. Parhaimmillaan koti ja päiväkotit luovat yhdessä sovittujen tavoitteiden ja toimintatapojen avulla turvallisuutta lapsen elämään. Siksi on tärkeää, että vanhemmat tuntevat lapsensa päiväkodin. (Artola 2006.) Myös päivähoitotoiminnan lähtökohtana on jo sen aloittamisesta lähtien ollut kotien ja perheiden tukeminen kasvatustehtävässään (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 34). Vanhempaintoiminta täydentää osaltaan tätä kokonaisuutta. Vanhempaintoiminta antaa vanhemmille mahdollisuuden olla tiiviimmin mukana oman lapsensa elämässä ja olla konkreettisesti omalta osaltaan mukana vaikuttamassa varhaiskasvatustoiminnassa.

Keskeisenä ajatuksena vanhemmilla on halu edistää lastensa hyvinvointia (Friis – Erola – Mannonen 2004: 24). Suuri osa lasten päivästä kuluu päiväkodissa vanhempien ollessa töissä, joten ei ole yhdentekevää, millaisessa ympäristössä lapsi on sen aikaa. Vastuuntuntoiset vanhemmat ovat kiinnostuneita vaikuttamaan lapsensa kasvu-ympäristöön ja lapselle opetettaviin asioihin. Vanhempainyhdistystoiminta tarjoaa vanhemmille mahdollisuuden ottaa vastuuta lasten hyvinvoinnin edistämisestä. Myös varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia (Stakes 2005: 15).

Vanhempaintoiminta on varhaiskasvatuksessa välittämistä, verkostoitumista, vaikuttamista ja toimintaa päiväkodin kaikkien lasten hyväksi. Vanhempaintoiminta voitaisiin nähdä luontevana osana varhaiskasvatusta sekä kasvatuskumppanuutta. Vanhempaintoiminta voisi olla samanlainen mahdollisuus varhaiskasvatuksen puolella kuten koulu-maailmassa. Myös varhaiskasvatuksessa vanhempaintoiminta voi olla suuri voimavara lasten hyvinvoinnin kannalta ja mahdollistaa monia asioita, jotka ilman vanhempien aktiivisuutta jäisivät tekemättä.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on selvittää vantaalaisten päiväkotien lastentarhanopettajien ja asiakasperheiden vanhempien näkemyksiä päiväkotien vanhempainyhdistystoiminnasta sekä mahdollisista vanhempaintoiminnan tuen tarpeista. Opinnäytetyömme tarkoituksena on, että Suomen Vanhempainliitto hyödyntää opinnäytetyömme tuloksia

omassa työssään, ja saadut tulokset auttavat Suomen Vanhempainliittoa kehittämään palvelutarjontaa jäsenyhdistyksilleen.

Opinnäytetyö on kvalitatiivinen. Aineistoa varten haastattelimme neljää lastentarhanopettajaa, kolmea päiväkodin asiakasperheiden vanhempaa ja neljää päiväkodin vanhempainyhdistyksen jäsenvanhempaa. Analyysimenetelmänä käytimme aineistolähtöistä sisällönanalyysia.

2 OPINNÄYTETYÖN TAUSTAA

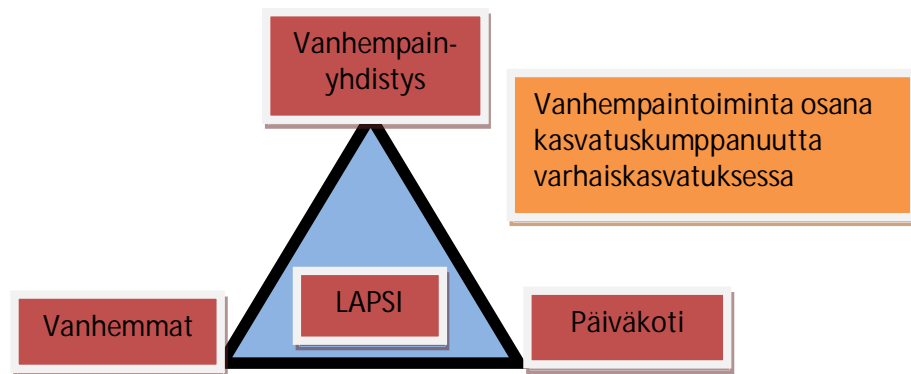
Perhe on se ydinyksikkö, joka antaa lapselle elämän rakennusaineet ja kasvattaa muun muassa yhteisöllisyyteen. Yhteiskunta tukee perheitä erilaisilla perus- ja erityispalveluilla, tarjoamalla taloudellista tukea sekä mahdollistamalla työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Seurakunnat ja järjestöt ovat niin ikään tärkeitä lapsiperheiden palvelujen tarjoajia. (Risikko 2010.) Nämä toimijat yhdessä täydentävät toisiaan ja tukevat perheitä kasvatustehtävässään.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin on julkisessa keskustelussa kiinnitetty huomiota ja on todettu, että lapset ja nuoret voivat aiempaa huonommin. Samaan aikaan ollaan huolissaan vanhemmuuden ja työelämän kasvavien paineiden kanssa tasapainoilevien perheiden jaksamisesta. Huolena on, ettei vanhemmilla ole tarpeeksi aikaa lapsilleen. Perheet kaipaavatkin enemmän tukea kasvatustehtävänsä postmodernissa yhteiskunnassa. (Auta lasta ajoissa 2004: 7.)

Vanhemmuuden haasteisiin on tarjolla hyvin erilaista tukea valtiollisella tai kunnallisella tasolla, mutta palveluntarjontaa perheille täydentävät myös kolmannen sektorin toimijat; erilaiset järjestöt ja yhdistykset. Vanhempainyhdistystoiminta tukee vanhemmuutta, kasvatuskumppanuutta sekä edistää lasten ja koko yhteisön hyvinvointia. Tämän vuoksi kiinnostuimme tekemään opinnäytetyön liittyen päiväkotien ja vanhempainyhdistysten kasvatuskumppanuuteen.

Koimme opinnäytetyön aihetta rajatessamme, että vanhempainyhdistyksillä on mahdollisuus omalta osaltaan tuoda päiväkodin ja perheiden arkeen paljon sisältöä ja toisaalta

mahdollisuus tukea vanhempia ja kasvattajia kasvatustehtävässään, mutta myös vaikuttaa päiväkodin jokaisen lapsen kasvuun ja kehitykseen. Mielestämme vanhempaintoiminta täydentää lapsen ympärillä toimivaa verkostoa varhaiskasvatuksessa lisäämällä päiväkodin ja henkilökunnan välistä yhteistyötä ja kasvatuskumppanuutta. Tällä on päiväkodin lasten hyvinvoinnin kannalta suuri merkitys. Oheinen kuvio 1. esittää hypoteesimme asiasta.

KUVIO 1. Vanhempaintoiminta osana varhaiskasvatusta.

Vanhempainyhdistyksillä on mahdollisuuksia kohdistaa tarjoamansa toiminta juuri sillä tavalla, mikä palvelee heidän päiväkotinsa perheitä kaikkein parhaiten. Oletimme vanhempainyhdistysten toimivan eräänlaisena vanhemmuutta, yhteisöllisyyttä sekä osallisuutta vahvistavana tekijänä ja sitä kautta myös vaikuttavan, jos ei nyt suoraan, niin ainakin välillisesti lasten hyvinvointiin. Halusimme selvittää opinnäytetyössämme, toimivatko yhdistykset oikeasti näin ja miten toimintaan suhtaudutaan. Halusimme myös tehdä opinnäytetyön liittyen varhaiskasvatukseen, sillä lasten hyvinvointi on meille tärkeä asia jo siitä syystä, että sosionomi-opintojemme painopiste on varhaiskasvatuksessa. Myös erilaisten yhteisöjen kyky lisätä ihmisten hyvinvointia kiinnosti meitä jo aiemman kokemuksemme pohjalta.

Saimme idean opinnäytetyöllemme Satu Vainiolan harjoittelupaikan, Suomen Vanhempainliiton, kautta. Suomen Vanhempainliitto tarjosi meille mahdollisuuden yhdistää näitä kiinnostuksen kohteita tarjoamalla tutkimusaiheeksi vanhempaintoiminnan merkitystä varhaiskasvatuksessa. Suomen Vanhempainliitto uudisti vasta vuonna 1995 sääntöjään niin, että sen jäseniksi voivat liittyä myös päiväkotien vanhempainyhdistykset, joten tätä aihetta ei ole aiemmin juuri tutkittu.

Opinnäytetyöllämme pyrimme tuomaan sekä vanhempainyhdistyksien että varhaiskasvatuksen toimijoiden näkemyksiä vanhempainyhdistysten, päiväkotien sekä Suomen Vanhempainliiton tietoisuuteen. Opinnäytetyömme tuloksien toivomme hyödyttävän erityisesti Suomen Vanhempainliittoa, joka haluaa aktivoida lisää vanhempia mukaan vanhempainyhdistyksiin, jotka toimivat varhaiskasvatuksen kentällä.

3 VANHEMPAINTOIMINTA

Vanhempaintoiminta on vanhempien järjestämää toimintaa, joka lähtee liikkeelle yhteisön ja paikkakunnan tarpeista toimien kaikkien lasten hyväksi. Vanhempaintoimintaa voi olla päiväkodeissa, kouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa ja se perustuu vapaaehtoisuuteen ja on avointa kaikille vanhemmille. (Suomen Vanhempainliitto 2010.) Vaikka vanhempainyhdistys voi toimia rekisteröitynä tai rekisteröimättömänä, vanhempaintoimintaa varten perustetaan usein yhdistys. Rekisteröitymällä yhdistys on virallisesti olemassa oleva taho, jolla on oikeuksia ja joka voi omistaa omaisuutta. (Suomen Vanhempainliitto 2010.)

Vanhempainyhdistystoiminta kokoaa päiväkodin (tai koulun) vanhemmat yhteen keskustelemaan ja toimimaan. Se edistää päiväkodin (tai koulun) ja kodin välistä kumppanuutta, sekä tuo toiminnallaan tärkeän lisän päiväkodin arkeen luoden uusia toimintatapoja vanhempien ja päiväkotien väliseen yhteistyöhön. Vanhempainyhdistystoiminta voi olla myös kanava, jonka kautta vanhemmat voivat vaikuttaa kuntatason päättäjiin ja sitä kautta oman lapsensa päivähoidon. (Artola 2006.) Vanhempainyhdistys tarjoaa koulun sekä päiväkodin vanhemmille keskustelufoorumia ja järjestää tapahtumia ja toimintaa, jossa lapset ja aikuiset ovat yhdessä (Suomen Vanhempainliitto 2010).

Vanhempaintoiminnassa mukana olemalla vanhemmille tulevat tutuiksi päiväkodin (tai koulun) käytännöt ja henkilökunta, jonka lisäksi vanhemmat voivat vaikuttaa lapsensa koulun, päiväkodin ja asuinalueen viihtyisyyteen ja turvallisuuteen. Vanhempaintoiminta tarjoaa vanhemmille mahdollisuuden olla mukana järjestämässä mukavaa toimintaa lapsille ja nuorille ja samalla mahdollisuuden vaihtaa toiminnan lomassa ajatuksia muiden vanhempien kanssa lasten kasvatuksesta ja vanhemmuudesta. (Suomen Vanhempainliitto 2010.)

Vanhempainyhdistystoiminnassa mukana olemalla vanhempi pääsee vaikuttamaan lapsensa kasvatukseen ja hyvinvointiin päiväkodissa, sekä varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön, kuten lastensa päiväkodin toimintaan ja käytäntöihin. Aloitteiden teolla ja tiedon välityksellä kunnan päättäjille vanhempainyhdistystoiminta voi vaikuttaa kunnan päätöksentekoon ja budjettiin ja sitä kautta moniin lapsiin vaikuttaviin asioihin. Vanhempainyhdistykset voivat vaikuttaa esimerkiksi kuntansa liikennejärjestelyihin. (Artola 2006.)

3.1 Suomen Vanhempainliitto

Suomen Vanhempainliitto toimii kattojärjestönä koulujen, päiväkotien ja toisen asteen oppilaitosten vanhempainyhdistyksille ja pyrkii omalla toiminnallaan ja tiedon välittämisellään tukemaan vanhempainyhdistyksiä ja tätä kautta vanhemmuutta. Suomen Vanhempainliitto kokoaa vanhempien voimavarat hyvän oppimis- ja kasvu ympäristön rakentamiseksi kaikille lapsille ja nuorille sekä edistää vanhempien ja koulu-, päiväkotijä ja oppilaitosyhteisöjen välistä sekä vanhempien keskinäistä yhteistyötä. Suomen Vanhempainliitto tuo esille vanhempien näkökulman opetusta ja kasvatusta koskevissa kysymyksissä ja vaikuttaa asiantuntijajärjestönä kansalaismielipiteeseen ja päättäjiin. (Yhdessä kohti kasvatuskumppanuutta.) Tärkeimmät toimintamuodot ovat vanhempaintoiminnan tukeminen, tiedottaminen ja vaikuttaminen, neuvonta, koulutus ja seminaarit (Selvis 2009: 49).

Suomen Vanhempainliitto tuottaa monenlaista ilmaista materiaalia vanhempainyhdistysten käyttöön heidän toimintansa tueksi sekä tarjoaa maksutonta neuvontaa yhdistystoimijoille (Yhdessä kohti kasvatuskumppanuutta). Suomen Vanhempainliitto välittää myös erilaisia toiminnallisia virikkeitä jäsenilleen ja avustaa vanhempia vanhempainyhdistyksen perustamisessa. Suomen Vanhempainliitto julkaisee jäsenilleen suunnattua tiedotuslehteä Vanhempien Sanomat ja tekee jäsenistönsä piirissä kyselyjä ja laatii selvityksiä. (Suomen Vanhempainliitto 2010.)

Vuonna 2008 Suomen Vanhempainliiton toiminnassa keskeistä oli vanhempien ja oppilaiden osallisuuden vahvistaminen kouluissa ja muissa lähiyhteisöissä (Suomen Vanhempainliiton vuosikertomus 2008: 6). Vuonna 2012 Suomen Vanhempainliiton visiona on olla johtava vanhempien ja perheiden näkökulman esiintuova asiantuntijajärjestö ja haluttu yhteistyökumppani kasvatukseen, oppimiseen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Suomen Vanhempainliiton ydinarvoja ovat vanhemmuuden arvostus, kump-

panuus, avoimuus ja oikeudenmukaisuus. Liitto tekee yhteistyötä kotimaisten ja pohjoismaisten järjestöjen kanssa ja on eurooppalaisen vanhempainjärjestön European Parents Associationin (EPA) jäsen. Liiton toimintaa tukevat Raha-automaattiyhdistys, Opetushallitus sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö. (Suomen Vanhempainliitto 2010.)

3.2 Suomen Vanhempainliiton historiaa

Suomen Vanhempainliiton perusti alkujaan Vilho Reima vuonna 1907 nimellä Kotikasvatus- Yhdistys Helsingin Kruununhakaan. Kotikasvatus- Yhdistys pyrki tukemaan kotien harjoittamaa kasvatustyötä kiertämällä ja luennoimalla maaseudulla. Vuonna 1912 alkoi yhdistyksen nousu merkittäväksi yhteiskunnalliseksi järjestöksi ja vuosina 1920-1930 yhdistys julkaisi kasvatusta ja kodinhoitoa käsittelevää Koti-lehteä. Sitten toiminta hiipui, kunnes 1970-luvulla peruskoulu-uudistuksen innoittamana toiminta jälleen elpyi ja vuonna 1974 kotikasvatusyhdistys muuttui Koti ja Koulu- yhdistysten Liitoksi. Tällöin Liiton tehtäväksi määriteltiin vanhempainyhdistysten toiminnan tukeminen. (Suomen Vanhempainliitto 2010.)

Vuonna 1990 Liitto muutti jälleen nimeään ja Liitosta tuli Koululaisten vanhempien liitto. Tähän asti Liiton jäsenistön muodostivat pääsääntöisesti vain peruskoulujen vanhempainyhdistykset. Vuonna 1995 Suomen Vanhempainliitto uudisti sääntöjään niin, että liiton jäseniksi voivat liittyä myös päiväkotien ja ammatillisten oppilaitosten vanhempainyhdistykset ja vaihtoi nimensä uutta toimenkuvaa paremmin vastaavaksi Suomen Vanhempainliitoksi. (Puro 2007: 99, 104, 109.)

3.3 Suomen Vanhempainliiton jäsenet

Suomen Vanhempainliiton jäseninä on lähes 1400 päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitosten yhteydessä toimivaa vanhempainyhdistystä ympäri Suomen. Jäsenyhdistyksistä noin 70 toimii varhaiskasvatuksen parissa. Suomen Vanhempainliitto palvelee maksutta kaikkia jäsenyhdistyksiään ja julkaisee näille maksutonta jäsenkirjettä. (Suomen Vanhempainliitto 2010.)

Suomen yhdistyslain mukaan vain rekisteröitynyt yhdistys voi kuulua toiseen yhdistykseen, joten kaikki vanhempainyhdistykset Suomessa eivät automaattisesti ole Suomen Vanhempainliiton jäseniä. Suomen Vanhempainliiton jäseniksi voivat liittyä rekisteröityneet vanhempainyhdistykset, jotka toimivat koulujen, päiväkotien, lukioden ja

ammattioppilaitosten yhteydessä. Rekisteröityneet vanhempainyhdistykset voivat liittyä ilmaiseksi Suomen Vanhempainliittoon ja jäsenyys on maksuton. (Suomen Vanhempainliitto 2010.)

4 VARHAISKASVATUS

Lapsuusiässä kodin ohessa toisen keskeisen kehitysyhteisön – ja ympäristön muodostaa varhaiskasvatus- ja päivähoitopalvelut, jotka ovat osa yhteiskunnan lapsiperheille tarjoamaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Varhaiskasvatuspalveluilla tarkoitetaan päiväkotihoidoa, perhepäivähoitoa, esiopetusta, koululaisten aamu- ja ilta-päivätoimintaa sekä avointa varhaiskasvatustoimintaa. (Sosiaaliportti 2010.) Varhaiskasvatus kuuluu valtakunnallisesti sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan. Vuoden 2007 alusta kunnat ovat voineet vapaasti päättää varhaiskasvatuksen ja päivähoidon kuntatason hallinnon järjestämisestä, sillä varhaiskasvatus on siirtymässä osaksi opetus- ja sivistystoimea. (Opetusalan ammattijärjestö 2008: 6.)

Lasten päivähoidosta annetun lain (36/1973) mukaan päivähoidolla tarkoitetaan lapsen hoidon järjestämistä päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikin- ja toiminnan ohjauksena ja valvontana tai muuna päivähoitona (Laki lasten päivähoidosta). Lasten päivähoito on varhaiskasvatuspalvelu, jossa yhdistyvät lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien oikeus saada lapselleen hoitopaikka (Sosiaaliportti 2010).

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (Stakes 2005) varhaiskasvatus määritellään pienten lasten eri elämämpiireissä tapahtuvaksi kasvatukselliseksi vuorovaikutukseksi, jonka tavoitteena on edistää lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatuksen perustana on vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteä yhteistyö, kasvatuskumppanuus. Päiväkodin henkilöstön ja vanhempien yhteistyön tuloksena syntyy laadukas varhaiskasvatuskokonaisuus, joka koostuu hoidosta, kasvatuksesta ja opetuksesta. Perheille varhaiskasvatuspalveluita tarjoavat valtakunnallisesti kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnat. Varhaiskasvatuspalveluista keskeisimpiä ovat päivähoitotoiminta, perhepäivähoito ja erilainen avoin toiminta. (Stakes 2005: 11.)

4.1 Varhaiskasvatus Vantaalla

Varhaiskasvatus koostuu Vantaalla päivähoidosta sekä siihen liitetystä pedagogisista ja kasvatuksellisista toiminnoista. Varhaiskasvatus on siis hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuus ja se pitää sisällään paljon suunnitelmallista vuorovaikutusta. Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvatusta ja kehitystä sekä oppimisedellytyksiä. Tavoitteena on myös ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksia sekä tasoittaa kehityserojen tai sosiaalisten taustojen aiheuttamia eroavaisuuksia. (Vantaan kaupunki 2005: 7-8.) Vantaalla varhaiskasvatusta tarjoavat avoimet päiväkodit, asukaspuistot ja päivähoidon toimintayksiköiden varhaiskasvatuksen kerhot sekä lastenhoitoapupalvelu. Näitä palveluja hoitaa Vantaan kaupungin sivistystoimi. (Lasten päivähoito ja varhaiskasvatus Vantaalla -esite.)

Vantaan kaupungin arvoja ovat oikeudenmukaisuus, luovuus, avoimuus ja tuloksellisuus. Oikeudenmukaisuutta vantaalaisessa varhaiskasvatuksessa on lapsen tarpeiden huomioonottaminen, varhainen auttaminen sekä kokonaiskuntoutus. Luovuus ilmenee lapsen varhaiskasvatuksessa vahvistamalla lapsen käsitystä itsestään leikin, tutkimisen, liikkumisen, tunteiden ilmaisun ja taiteellisen kokemisen kautta. Avoimuuden periaatetta varhaiskasvatuksessa tuodaan esille antamalla lapsen ilmaista itseään, kokemuksiin, tunteitaan ja ajatuksiaan. Pyrkimyksenä on antaa lapselle tilaa olla oma itsensä. Tuloksellisuus tulee ilmi lasten kasvun ja toiminnan dokumentoinnin kautta. (Vantaan kaupunki 2005: 9-10.)

Varhaiskasvatuksessa lapsen hyvinvointi, kasvu, kehitys ja oppiminen edellyttävät huoltajien ja lapsen kanssa työskentelevien henkilöiden tiivistä yhteistyötä. Tiiviillä yhteistyöllä kodin kanssa pyritään ehkäisemään oppimisvaikeudet ja antamaan lapselle turvallinen leikki- ja oppimisympäristö. Yhteistyö kodin kanssa on Vantaalla tärkeää. Suunnitelmana on kehittää Vantaalle yhteisöllisyyttä ja yhteisvastuuta pitkäjänteisesti. (Vantaan kaupunki 2005: 5-10.)

4.2 Vanhempien rooli varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjauksien (2002: 17) mukaan lasten vanhemmillä on ensisijainen kasvatusoikeus ja – vastuu. Vanhempien tulee saada osallistua oman lapsensa kodin ulkopuoliseen varhaiskasvatukseen sekä sen suunnitteluun ja arviointiin ja lisäksi vanhempien tulee saada tietoa yhteiskunnan järjestämisestä varhaiskasvatuspä-

veluista sekä niiden erilaisista kasvatuksellisista, opetuksellisista ja hoidollisista tehtävistä. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjauksien mukaan vanhemmat valitsevat lapsensa varhaiskasvatuksen toimintaympäristöt. Linjauksien mukaan vanhempien mahdollisuutta vaikuttaa sekä varhaiskasvatuksen toteuttamiseen, että omaehtoisten vertaisvuorovaikutuksen ja tuen ryhmien muodostamiseen tulee vahvistaa. (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista 2002: 17-18.)

Vanhemmat ovat ensisijaisesti vastuussa lapsensa kasvatuksesta. Siten vanhempien toiminnalla on suuri merkitys lapsen kasvuun. Sukulaiset, ystävät ja tuttavat sekä lapsen hoitajat tai opettajat vaikuttavat lapsen ja vanhemman välisen suhteen kehittymiseen sekä siihen, miten vanhemmat toimivat vanhemman roolissaan (Hujala ym. 1999: 14.)

Vanhemmalle voidaankin luokitella Suomen Kuntaliiton Lasso-projektissa kehitetyn vanhemmuuden roolikartan mukaan viisi erilaista roolia; elämän opettaja, ihmissuhdeosaaja, rakkauden antaja, huoltaja ja rajojen asettaja. Roolien keskiössä on lapsi kehitysvaiheisiin liittyvine tarpeineen. Vanhemmuuden roolikartassa roolit ovat nimensä mukaisia. Esimerkiksi ihmissuhdeosaajana vanhempi on lapsen kuuntelija ja auttaja ja huoltajan roolissa vanhempi tarjoaa lapselle ruoan, vaatteita ja virikkeitä. Rajojenasettajan roolissa vanhempi huolehtii esimerkiksi lapsensa vuorokausirytmistä ja turvallisuudesta. Elämäopettajana vanhempi opettaa lapselleen oikean ja väärän merkityksen ja arkielämän taitoja. Rakkauden antajan rooli tarkoittaa sitä, että vanhempi lohduttaa ja hyväksyy lapsensa omana itsenään. (Kekkonen 2004: 33-34). Nämä kaikki roolit ovat lähinnä apuna ymmärrettäessä mitä kaikkea vanhemmuuteen kuuluu.

4.3 Päiväkodin henkilökunnan rooli varhaiskasvatuksessa

Varhaislapsuudessa ennen seitsemättä ikävuottaan valtaosa suomalaislapsista viettää osan ajastaan päiväkodissa, joten päiväkodin henkilökunnan ammattitaidolla ja sillä, että he kuuntelevat aidosti vanhempia, on suuri merkitys (Kekkonen 2004: 3). Opetusalan ammattijärjestön mukaan varhaiskasvatuksen keskeisin voimavara onkin henkilöstö, jotka vastaavat päiväkodeissa kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudesta (OAJ 2008:4). Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tehtävänä on vahvistaa vanhempien osallisuutta ja luoda edellytykset kodin ja päivähoidon yhteistyölle (Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. 2002: 17).

Päiväkodin henkilökunta ottaa päivän aikana vanhemmilta vastuun lapsista toimien näin eräänlaisina varavanhempina. Näin ollen vanhemmuuden roolikartan pohjalta voidaan luokitella henkilökunnan, samoin kuin vanhempien, rooleiksi: huoltaja, elämänopettaja, ihmissuhdeosaaja, rakkaudenantaja ja rajojenasettaja (Kekkonen 2004: 34). Päiväkodissa henkilökunta joutuukin toteuttamaan näitä rooleja päivittäin ja vaihtamaan sula- vasti roolista toiseen useita kertoja päivän aikana. Suomalainen päivähoitojärjestelmä on kuitenkin siitä ainutlaatuinen, että se tarjoaa lapsiperheille sekä lastenhoito- paikan että myös varhaispedagogiikkaa. Tätä voidaan kutsua termillä *educare* (*educa- tion = opetus + care, giving = hoito*) (Hujala – Puroila - Parrila-Haapakoski –Nivala 1998: 3-4.) Varhaiskasvatuksessa henkilökunnalla siis korostuu vanhemmuuden roolien lisäksi myös toinen vastuullinen tehtävä, jossa ammattiosaamisellaan henkilökunta ohjaa ja kasvattaa lasta suunnitelmallisesti yhdessä lapsen vanhempien ja muiden yhteistyöverkoston kanssa.

4.4 Kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005) kuvataan ammattikasvattajien ja van- hempien välistä suhdetta kasvatuskumppanuudeksi ja varhaiskasvatuksen ensisijaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia (Stakes 2005: 15). Kasva- tuskumppanuudessa varhaiskasvatus ymmärretään perheiden sekä päivähoiton yhtei- seksi, mutta jaetuksi kasvatustehtäväksi. Lähtökohtana on, että vanhemmat ovat vas- tuussa kotona ja perhepiirissä tapahtuvasta hoidosta ja kasvattajat siitä ajasta, jonka lapsi viettää päivähoitossa. (THL 2010.)

Unescon raportissa (1986: 1-3) sanotaan, että ammatti-ihmisten velvollisuus on käyn- nistää kumppanuusperustainen yhteistyö ja heidän tulee löytää kultainen keskitie van- hempien tarvitsemien erityistaitojen ja vanhemmuuden identiteetin vahvistamisen suh- teen keskustelemalla vanhempien kanssa heidän omista toiveistaan ja tärkeinä pitämis- tään asioista. Kumppanuus perustuu molemminpuoliseen kunnioitukseen ja yhteistyö on vastavuoroista, ja sen osapuolet täydentävät toisiaan. Vanhemmilla on sellaista tietoa ja taitoa oman lapsensa kasvattamisesta, jota he voivat välittää ammatti-ihmisille ja muille vanhemmille. Ammatti-ihmisillä puolestaan on tietoa ja kokemusta erilaisten lasten opettamisesta ja kuntouttamisesta. Kasvatuskumppanuudessa kunnioitetaan sekä van- hempien että ammatti-ihmisten asiantuntijuutta. (Kaskela - Kekkonen 2006: 100.)

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välistä tasavertaista yhteistyötä. On tärkeää, että molemmat osapuolet sitoutuvat toimintaan. Kasvatuskumppanuudessa keskeisiä periaatteita ovat kuunteleminen, kunnioitus, dialogisuus ja luottamus. (Korhonen 2008.) Toisen kumppanuusosapuolen kunnioittaminen merkitsee erilaisten käsitysten ja erilaisten elämäntapojen kunnioittamista (Karila 2006: 95). Ensimmäinen lastensa kasvatusoikeus ja -vastuu sekä oman lapsensa tuntemus on vanhemmilla (Stakes 2005: 31). Omalta osaltaan Suomen Vanhempainliitto tukee kasvatuskumppanuutta toiminnassaan ja haluaa edistää sen kehittymistä varhaiskasvatuksessa.

”Kasvatuskumppanuudessa on kysymys paitsi vanhempien ja henkilöstön asennoitumisesta yhteiseen kasvatustehtävään ja myös sen konkreettisesta organisoinnista ja sopimisesta molemmille osapuolille sopivalla tavalla. (...) Myös ongelmatilanteissa lapsen vanhempien ja henkilöstön väliselle yhteistyösuhteelle tulee luoda kasvatuskumppanuuden ilmapiiri.” (Stakes 2005: 31–32). Vanhemmilla on oma näkemyksensä lapsensa kasvattamisesta, jota päiväkodin henkilökunnan tulisi tukea. Tulee ottaa kuitenkin huomioon, että myös päiväkodin henkilökunnalla on oma kasvatuskäsitelmänsä, jota vanhempien on vuorostaan hyvä tukea. Kuuntelemalla ja kunnioittamalla kumpaakin näkemyksiä saadaan aikaiseksi eheä sosiaalinen kasvatusympäristö, jossa lapsen tarpeet on otettu huomioon. Todellista lapsilähtöisyyttä on, että nämä yhteiset näkemykset myös toteutetaan arjessa lapsen parhaaksi lasta kuunnellen.

5 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

5.1 Kontekstuaalisen kasvun teoria

Kodin ja päiväkodin välisen kasvatuskumppanuuden merkittävyyttä voidaan perustella Eeva Hujalan kontekstuaalisen kasvun teorialla, joka pohjautuu Urie Bronfenbrennerin ekologiseen teoriaan. Ekologinen teoria korostaa lapsen kasvuympäristöjen keskinäisen vuorovaikutuksen merkitystä. Ekologisessa teoriassa kasvatusta nähdään niiden aikuisten yhteistyöprosessina, jotka toimivat lapsen kasvuympäristöissä. (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 21 - 22.) Bronfenbrennerin ekologinen teoria tarkastelee lapsen kehitykseen vaikuttavaa ympäristöä viidellä eri tasolla. Tasot ovat mikro-, meso-, ekso-, makro- ja kronosysteemi (Emory University 2005.)

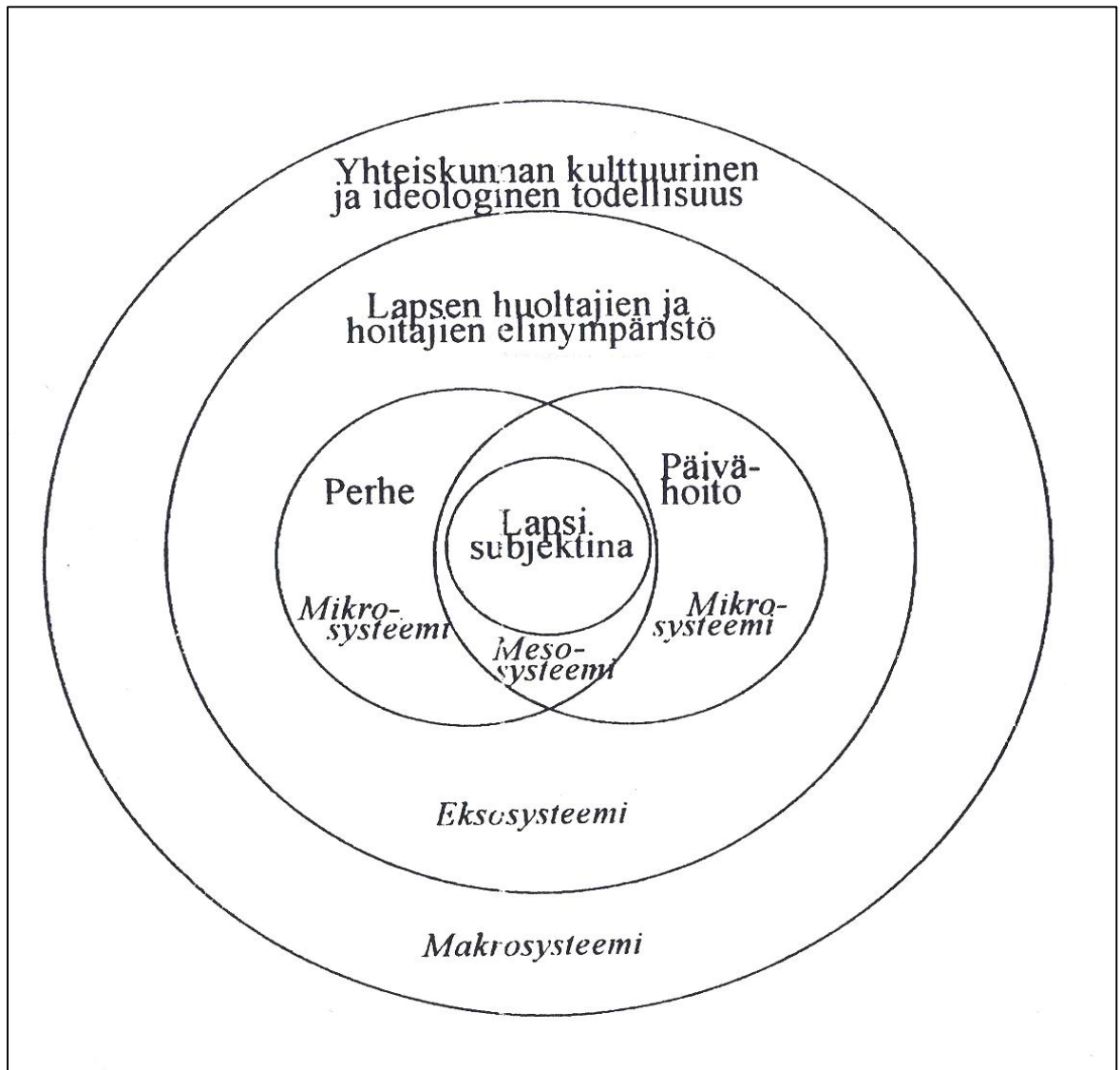

Mikrosysteemillä tarkoitetaan lapsen lähintä yhteisöä, johon kuuluvat esimerkiksi lapsen perhe, naapurusto, ikätoverit, päiväkotit tai koulu ja näiden yksilöiden tai yhteisöjen piirteet ja uskomukset. Eri mikrosysteemien vuorovaikutus tapahtuu *mesosysteemissä*. (Emory University 2005.) Mesosysteemi on keskeisin systeemi, kun tarkastellaan toimintaa kasvatuksen kannalta. Mesosysteemi käsittää niiden ympäristöjen väliset vuorovaikutussuhteet, joissa lapsi aktiivisesti toimii. Tällaista voi olla esimerkiksi kodin ja päiväkodin yhteistyö. (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 26.)

Eksosysteemi sisältää ne yhteisöt ja instituutiot, jotka vaikuttavat välillisesti lapseen, kuten vanhempien työpaikka, kirjastot, media, perheen ystävät tai koulun lautakunta (Emory University 2005). Eksosysteemi pitää sisällään myös esimerkiksi vanhempien työaikojen joustavuuden, terveys- ja sosiaalipalvelujen laadun ja naapuruston turvallisuuden. Tällä tasolla lapsi ei itse aktiivisesti osallistu toimintoihin, mutta niillä on suuri vaikutus siihen, mitä lapsen lähiympäristössä tapahtuu. (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 27.)

Tämän lisäksi alempiin tasoihin vaikuttaa jatkuvasti *makrosysteemi*, joka on yhteiskunnan kulttuurinen ja ideologinen systeemi. Siihen kuuluvat kulttuuri, laki, normit, riskit, elämänvalinnat sekä muut asiat, jotka määrittävät yhteiskunnan reunaehdot. (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 27.) *Kronosysteemi* sisältää sosiokulttuuriset olosuhteet ja elämänkaaren aikaiset (lyhyen tai pitkän aikavälin) tapahtumat ja siirtymät, jotka vaikuttavat lapsen kehitykseen, kuten vanhempien eron seuraukset (Härkönen 2007: 14).

Kontekstuaalisessa kasvun teoriassa kasvatuksessa pelkkä fokusointi lapseen ei riitä, vaan lapsen kasvattajan tulee ymmärtää, millaisessa ympäristössä lapsi kasvaa ja elää, sekä käsittää kuinka koko ympäristö vaikuttaa lapseen. Hujala-Huttusen kontekstuaalisen kasvun perusta (KUVIO 2, seuraavalla sivulla) esittää lapsen kasvu- ja kasvatusympäristöjä eritasoisena järjestelmänä. (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 23-24.)

KUVIO 2. Kontekstuaalisen kasvun perusta (Hujala-Huttunen – Nivala 1996: 24)

5.1.1 Lapsi kontekstuaalisen kasvun teoriassa

Kontekstuaalisessa kasvun teoriassa lapsi nähdään toimivana aktiivisena subjektina ja lapsen oppiminen, kasvu ja kehitys ovat lapsen ja aikuisten sekä myös lasten keskinäisen yhteistoiminnan tulos. Kontekstuaalisessa kasvun teoriassa nähdään lapsen kasvun ja kehityksen kannalta tärkeänä se, millainen vuorovaikutussuhde rakentuu eritasoisten kasvuympäristötekijöiden välille. Kasvatuksen tavoitteena on saada lapsen ja systeemin (kasvatusympäristön) välinen vuorovaikutus toimimaan harmonisella tavalla eli käytännössä niin, että pyritään sellaiseen toimintaan, jossa lapsella on hyvä olla. Lapsen omien vahvuuksien tukeminen antaa perustan ”heikkouksien” voittamiseen. (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 21, 23-25, 31-32.) Kontekstuaalisessa teoriassa ollaan ennen kaikkea kiinnostuneita siitä, miten lapsi toimii kasvukontekstissaan ja millaiset kytkennät lapsella on toimintaympäristöönsä ja sen ulkopuolelle (Hujala ym. 1999: 11). Lapsi oppii ja

kehittyy ympäristöstä saatujen kokemusten kautta siten, että oppimista voidaan johtaa haluttuun suuntaan pelkästään ympäristöön vaikuttamalla (Hujala ym. 1998: 31).

Kontekstuaalisessa kasvatustieteessä nähdään välillisten tekijöiden (tuttavat, sukulaiset, naapurit) vaikuttavan perusdyadiin, lapsen ja vanhempien väliseen vuorovaikutussuhteeseen, ja tällöin pyritään muuttamaan systeemiä, esimerkiksi päivähoitoa, lapsen tarpeiden pohjalta. Kontekstuaalisen kasvatusteorian avainsana on yhteistyö ja se korostaa vanhempien kasvatustyön perustana erityisesti perheen sosiaalisen ympäristön, sosiaalisen verkoston tärkeyden tiedostamista. (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 25 -31.)

5.1.2 Päiväkoti ja vanhempain toiminta kontekstuaalisen kasvun teoriassa

Päiväkotiäikanaan lapsi oppii ja omaksuu paljon tietoa ja sosiaalisia, psyykkisiä ja fyysisiä taitoja, jotka luovat pohjaa tulevalle elämälle, joten ei ole aivan samantekevää miten varhaiskasvatusta suunnitellaan ja toteutetaan. Laadukas varhaiskasvatus takaa hyvät edellytykset koulutielle, joten kasvatustyöhön on panostettava (Hujala 1999: 16-17). Myös lapsen lähimmät vuorovaikutussuhteet muodostavat osan lapsen kehitystä ja varhaisvuosina keskiössä on etenkin lapsen suhde perheeseensä ja kasvattajiinsa. Se, missä määrin lapsen kasvatuksesta huolehtivat aikuiset (sukulaiset, ystävät, tuttavat sekä lapsen hoitajat, lastentarhanopettajat) kokevat kasvatuksen yhteisenä hankkeena ja toimivat kasvatuskumppaneina, vaikuttaa suoraan lapsen optimaalisen kasvun ja kehityksen mahdollisuuksiin (Hujala-Huttunen - Nivala 1996: 21).

Kontekstuaalisen kasvun teoriassa päiväkotit sekä vanhempain toiminta ovat molemmat mikrosysteemejä, joiden yhteistyö luokitellaan kuuluvaksi mesosysteemiin. Näiden systeemien toimintaan vaikuttaa myös eksosysteemi, joka vaikuttaa välillisesti lapseen vanhempien ja päiväkodin kasvatushenkilökunnan kautta ja sisältää esimerkiksi lapsen huoltajien ja hoitajien elinympäristön. Kontekstuaalisen näkökulman mukaan systeemin tulisi toimia lapsen kasvatuksellisten ja kehityksellisten tarpeiden mukaisesti ja siten, että systeemiä muutetaan lapsen tarpeiden pohjalta, ei päinvastoin. (Hujala 1998: 25, 127.) Tämä on kontekstuaalisen kasvun näkökulmasta keskeinen kasvatuksen laadun tekijä, sillä kasvattajan omaksuma tietoisuus lapsen ehdoista ja mahdollisuuksista on edellytys sille, että kasvattaja voi lähestyä kasvatustyötä lapsikeskeisesti ja tukea lapsen omaa kasvua. (Hujala ym. 1999: 11).

Oppimis- ja kasvu ympäristöjen laadukkuuden kannalta on tärkeää, että kasvu ympäristöjen välisen yhteistyön tuloksena rakennetaan kasvatuksellista jatkuvuutta, jolla tarkoitetaan lapsen eri kasvu ympäristöissä toimivien aikuisten yhteisiä kasvatuseriaatteita ja -tavoitteita (Hujala 1999: 16). Päiväkodin ja kodin yhteistyö tukee kiistatta lapsen kasvua ja vanhemmuutta ja vähentää kodin ja päiväkodin välistä epäjatkuvuutta (vrt. jatkuvuus), joka johtuu erilaisten kasvu ympäristöjen kohtaamisesta. Perheessä totutut toimintatavat, kielellinen systeemi, arvot ja lapsen asema yhteisössä saattavat olla aivan erilaiset kuin päiväkodissa. Brofenbrennerin teesien pohjalta Hujalan, Puroilan, Parrila-Haapakosken ja Nivalan (1998: 128-129) koostamia tärkeitä tekijöitä, jotka auttavat lapsen kasvu ympäristöjen välistä integroitumista ovat:

- Lapsen kohdistetut odotukset ovat kotona ja päivähoidossa sopusoinnussa ja päämäärien välillä vallitsee konsensus.
- Perhe ja päivähoito tukevat toisiaan. Lapsen kasvun kannalta epäsuotuisimmat olosuhteet ovat mikäli perheen ja päivähoidon pyrkimykset ovat ristiriitaiset tai suhteet puuttuvat kokonaan.
- Lapsen siirtyminen päivähoitoon tapahtuu yhdessä yhden tai useamman lapselle tutun henkilön tukemana.
- Perheen ja päivähoidon välillä vallitsee avoin kaksisuuntainen kommunikaatio.
- Kommunikaatiossa suositaan kirjallisten viestien sijaan henkilökohtaista kontaktia. (Hujala ym. 1998: 128-129.)

Dunstin, Johansonin, Trivetten ja Hambyn (1991) mukaan päivähoitohenkilökunnan ammatillisuuden ja perheiden suhdetta voidaan jaotella neljään suuntautumistyyppiin: ammattilähtöinen, perheiden tukema, perhekeskeinen ja perhelähtöinen ammatillisuus. Ammattilähtöinen ammatillisuus tarkoittaa sitä, että toiminnasta ja kasvatuskäytännöistä päättää päiväkodin henkilökunta. Perheiden tukemassa ammatillisuudessa lapsille sopivat toimintakäytännöt valitsee henkilökunta ja vanhemmat tukevat näitä käytänteitä. Perhekeskeisessä ammatillisuudessa päiväkodin henkilökunta näkee perheet edellisiä suuntautumistyyppiä positiivisemmassa valossa, mutta jossa perheiden nähdään kuitenkin tarvitsevan tukea, ohjausta ja neuvontaa ja jossa lapsen hoitoa ja kasvatusta koskevat ratkaisut tehdään yhdessä. Perhelähtöisessä ammatillisuudessa yhteistyö perheiden kanssa nähdään tärkeänä, vanhempien asiantuntemusta arvostetaan ja lapsen hoito

ja kasvatusta perustuu perheiden tarpeille. (Hujala ym. 1998: 132-134.) Kontekstuaalinen teoria määrittää varhaiskasvatuksen ammatillisuuden perhelähtöiseksi.

5.2 Vanhempain toiminta sosiaalipedagogiikan näkökulmasta

Sosiaalipedagogiikassa kasvatuksen ja yhteisön välillä on kiinteä side. Esimerkiksi saksalaisen uskantilaisen filosofin, vuonna 1899 Sozialpädagogik-kirjan kirjoittaneen Paul Natorpin mukaan yksilö ei koskaan kehity ilman yhteisöä ja yhteiskuntaa, joten hänen mielestään kaiken kasvatuksen tulisi olla sosiaalista. Natorp käsitti yhteisöllisyyden laajasti ja esitti kantilaisen ajattelutavan lauseella: ”ihminen, se on: kasvatusta” ja täydensi lausetta omalla näkemyksellään: ”kasvatusta, se on: yhteisö”. (Hämäläinen 2001: 204, 209, 212-219.) Sosiaalipedagogiseen ajattelutapaan kuuluu osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukeminen ja vahvistaminen, ja olennaisena osana ihmisen elämäntapaa pidetään yhteisöihin kuulumista (Hämäläinen 1999: 63).

Osallisuus tarkoittaa sosiaalipedagogiikassa kiinnittymistä yhteiskuntaan ja yhteisöihin, joiden jäsen yksilö on (Hämäläinen 1999: 79). Kuulumalla vanhempainyhdistystoimintaan vanhempi kiinnittyy tiiviimmin myös varhaiskasvatustyhteisöön. Vanhempainyhdistystoiminnassa mukana olemalla vanhempi pääsee osallistumaan ja vaikuttamaan niin oman lapsensa kuin muidenkin lasten varhaiskasvatukseen päiväkodissa muiden vanhempien kanssa. Vanhempain toiminta ei hyödytä ainoastaan vanhempia, vaan päiväkodin henkilökuntakin hyötyy siitä. Heidän tulisikin nähdä vanhempain toiminta voimavarana ja yhteistyökumppanina kasvatustehtävässään.

Kasvatuskäytännöissä tärkeänä lapsen oppimiselle, kehitykselle ja hyvinvoinnille pidetään yhteisön merkitystä (Hännikäinen – Rasku-Puttonen 2006: 13). Yhteisöllisyys on yksilön etu, eikä ole uhka yksilöllisyydelle. Erilaiset yhteisöt muokkaavat henkilön persoonallisuutta ja identiteettiä. Ne kuuluvat osana jokaisen yksilön elämää. Kaikki yhteisöt eivät kuitenkaan tue yksilön kehittymistä, vaan ne voivat pahimmillaan estää sen, jonka vuoksi tulisikin vahvistaa sellaisia yhteisöllisyyden muotoja, jotka auttavat muodostamaan sosiaalisia suhteita ja välttämään eristäytymistä. (Hämäläinen 1999: 63, 90.)

Vanhempainyhdistystoiminta vastaa osaltaan yhteisöllisyyden tarpeeseen, joka yksilöllisyyden, kilpailun ja materian kyllästyttämässä nyky-yhteiskunnassamme ei välttämättä toteudu. Vanhempainyhdistystoiminta tarjoaa samalla jokaiselle vanhemmalle mielekkään foorumin vaikuttaa oman lapsen kasvatukseen ja lähialueen toimintaan ja olo-

suhteisiin ja samalla vanhempain toiminta tukee vanhemmuutta vertaistuen keinoin lisäten yhteisöllisyyttä ja vanhempien verkostoitumista. Yhteisöllisyys vaikuttaa kaikkien yhteisön jäsenten yleiseen viihtymiseen ja tätä kautta myös hyvinvointiin.

6 TUTKIMUSASETELMA

6.1 Tutkimustehtävä

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa päiväkotien lastentarhanopettajien ja näiden päiväkotien asiakasperheiden vanhempien näkemyksiä vanhempainyhdistystoiminnasta ja sen toimivuudesta varhaiskasvatuskentän kasvatuskumppanuudessa. Pyrimme myös selvittämään vanhempainyhdistystoimijoiden tuen tarpeita ja tuottamaan kartoituksen pohjalta vanhempain toimintaa ja päiväkoteja hyödyttävää tietoa, jonka pohjalta he voivat kehittää yhteistyötään sekä toimintatapojaan. Opinnäytetyömme tavoitteena on tuottaa Suomen Vanhempainliitolle sen varhaiskasvatukseen suunnatun toiminnan kehittämiseen soveltuvaa tietoa, jonka avulla Liitto kykenee tukemaan vanhempien ja vanhempainyhdistysten toimintaa varhaiskasvatuksessa.

Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Millaisia merkityksiä vanhemmat ja päiväkodin lastentarhanopettajat antavat vanhempainyhdistystoiminnalle?
2. Millaista tukea vanhempainyhdistys kaipaa toiminnalleen?

Opinnäytetyöllämme halusimme antaa äänen niin vanhemmille kuin päiväkodin henkilökunnalle, jotta he voisivat osaltaan kertoa vanhempainyhdistyksen ja päiväkodin yhteistyön vaikutuksesta päiväkodin lapsiin ja kasvatusympäristöön. Tahdoimme opinnäytetyöhömmme mielipiteitä myös niiltä vanhemmilta, jotka eivät kuulu vanhempainyhdistykseen, saadaksemme opinnäytetyöhömmme heidän näkemyksensä vanhempainyhdistyksen merkityksestä heidän lapsensa hyvinvointiin.

6.2 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyömme on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Opinnäytetyöprosessimme alkoi syksyllä 2009, jolloin ideoimme ja sovimme Suomen Vanhempainliiton kanssa opinnäytetyömme aiheesta alustavasti. Tällöin myös jätimme Metropolia Ammattikorkeakoululle tutkimussuunnitelmamme, joka hyväksyttiin. Seuraavan kevään 2010 aikana opinnäytetyön sisältö ja tavoite vielä tarkentuivat, jolloin haimme Vantaan kaupungilta tutkimuslupaa opinnäytetyöllemme, jotta pääsisimme tekemään haastatteluja kaupungin päiväkoteihin.

Tutkimusluvan saatuamme toteutimme opinnäytetyömme aineiston hankinnan. Aineiston hankintamenetelmänä käytimme puolistrukturoitua haastattelua, jossa haastatelimme Suomen Vanhempainliiton jäsenenä olevien, päiväkotien yhteydessä toimivien vanhempainyhdistysten vanhempia. Tarkoituksena oli selvittää heidän kokemuksiaan päiväkodin kasvatuskumppanuudesta sekä näkemyksiään vanhempainyhdistysten toiminnasta varhaiskasvatuksen kentällä. Kartoitimme myös näiden päiväkotien lastentarhanopettajien näkemyksiä sekä niiden vanhempien näkemyksiä, jotka eivät ole mukana vanhempainyhdistystoiminnassa.

Rajasimme päiväkodin henkilöstöstä haastateltaviksi vain lastentarhanopettajat, koska uskoimme heillä olevan työnkuvansa vuoksi laajempaa tietoa vanhempainyhdistystoiminnasta päiväkodissaan kuin lastenhoitajilla. Uskoimme heillä myös olevan koulutuksensa ansiosta enemmän näkemystä aiheesta. Lisäksi koimme itse tulevana lastentarhanopettajina rajauksen asianmukaiseksi, koska olemme kiinnostuneita nimenomaan saman ammattinimikkeen omaavien mielipiteistä. Puolistrukturoidulla teemahaastattelulla uskoimme saavamme kattavimman aineiston opinnäytetyömme tutkimuskysymyksistä (Ks. 6.2.2 Teemahaastattelut).

Haastattelut toteutettiin Vantaalla neljässä eri päiväkodissa elo-syyskuun 2010 aikana haastateltaville sopivina ajankohtina. Haastattelut suoritettiin pääsääntöisesti päiväkotien tiloissa ja ne tallennettiin digitaaliselle nauhurille. Yksi haastattelu jouduttiin järjestämään kahvilassa aikataulullisista syistä ja toisen haastattelun teimme haastateltavan kotona. Erään haastattelun aikana läsnä oli haastateltavan ja meidän haastattelijoiden lisäksi hänen lapsensa, joka ei kuitenkaan häirinnyt haastattelun kulkua. Haastattelut olivat kestoltaan 12-32 minuuttia.

Ennen lastentarhanopettajien haastattelua otimme yhteyttä päiväkodin johtajaan, jonka kanssa sovimme yhteistyöstä. Tämän jälkeen olimme yhteydessä suoraan päiväkodin henkilökuntaan, joiden kanssa sovimme haastattelujen ajankohdista ja muista yksityiskohdista (kuten haastattelulle varattu tila päiväkodista) tarkemmin. Vanhempainyhdistyksien yhteystiedot saimme suoraan Suomen Vanhempainliiton jäsenrekisteristä, jonka jälkeen olimme vanhempainyhdistyksiin yhteydessä ja sovimme heidän kanssaan haastatteluaikajankohdista. Vanhempainyhdistyksiin kuulumattomia vanhempia hankimme jakamalla päiväkodeissa tiedotteita (Liite 1) ja tiedustelemalle henkilökunnalta mahdollisia haastateltavia sekä lähestyimme päiväkodin pihalla suoraan vanhempia. Haastatellut sovimme vanhempien kanssa henkilökohtaisesti tai päiväkodin henkilökunnan välityksellä.

Ennen nauhoituksen aloitusta kävimme jokaisen haastateltavan kanssa vuorollaan lyhyesti lävitse seuraavia asioita. Pyysimme ensiksi haastateltavaa täyttämään yhteystietolomakkeen varmuuden vuoksi, jos olisi vielä tarvetta ottaa yhteyttä haastateltavaan haastattelun jälkeen. Sitten kerroimme lyhyesti, mikä opinnäytetyömme ajatus pääpiirteittäin on ja esittelimme itsemme sekä kävimme läpi teemat, joita haastattelussa käsitellään (Liite 2). Haastattelun lopuksi annoimme haastateltavalle vielä mahdollisuuden kertoa muita mieleen nousevia asioita aiheesta, jotta hän voisi täydentää vapaasti aiemmin sanomaansa tai tuoda esiin uusia näkökulmia.

6.2.1 Kohderyhmä

Opinnäytetyön kohderyhmänä olivat neljän vantaalaisen päiväkodin lastentarhanopettajat ja näiden neljän päiväkodin yhteydessä toimivien vanhempainyhdistyksien vanhemmat sekä päiväkotien niiden asiakasperheiden vanhemmat, jotka eivät ole mukana vanhempainyhdistystoiminnassa. Haastateltavista neljästä lastentarhanopettajasta jokainen oli työskennellyt vähintään 10 vuotta lastentarhanopettajana päiväkodeissa ja osa heistä oli jo pidemmän aikaa työskennellyt päiväkodissa, jossa toimii vanhempainyhdistys. Lastentarhanopettajat olivat koulutustaustaltaan aiemman opistotasaisen lastentarhanopettajantutkinnon suorittaneita sekä yliopistollisen koulutuksen saaneita lastentarhanopettajia ja he työskentelivät iältään 3-6 vuotiaiden lasten kokopäiväryhmissä.

Haastatelluista neljästä vanhempainyhdistystoimijasta kaikki olivat olleet oman vanhempainyhdistyksensä toiminnassa mukana eripituisia aikoja, useimmat vähintään vuoden. Osa vanhempaintoiminnassa mukana olleista vanhemmista kuului myös vanhem-

painyhdistyksensä hallitukseen. Vanhempia, jotka eivät ole mukana vanhempaintoiminnassa, haastattelimme yhteensä kolme. Kaikilla haastateltavilla vanhemmilla oli yksi tai useampi alle kouluikäinen lapsi hoidossa jossain opinnäytteeseen osallistuneista vantaalaisista päiväkodeista haastattelun toteutushetkellä. Kahdessa vantaalaisista päiväkodeista vanhempainyhdistystoimintaa oli ollut aktiivisesti vasta vuoden ja lopuissa kahdessa päiväkodissa vanhempainyhdistys oli toiminut jo pidemmän aikaa. Tässä opinnäytetyössä haastateltavista käytetään tunnistetietoja anonymiteetin varmistamiseksi (ks.6.2.3. Aineiston käsittely ja analysointi).

Lupasimme kaikille haastatteluihin osallistuneille, ettei heitä voida tunnistaa opinnäytetyöstämme, koska ajattelimme tällöin saavamme aineiston kannalta rehellisiä vastauksia ja mielipiteitä. Tämän vuoksi emme voi kertoa päiväkotien ja niiden vanhempainyhdistyksien todellisia nimiä. Lisäksi opinnäytetyömme tuloksien tai luotettavuuden kannalta opinnäytetyöhömmme osallistuneiden päiväkotien ja vanhempainyhdistyksien oikeilla nimillä ei ole merkitystä. Katsomme kuitenkin, että voimme hieman avata yhteistyöpäiväkotien ja niiden vanhempainyhdistysten toimintaa pohjaksi tutkimustuloksillemme.

Yhteistyöpäiväkoteja oli yhteensä neljä, joissa opinnäytetyömme toteutettiin. Annoimme yhteistyöpäiväkodeille koodinimet, jotka ovat päiväkotiki Mansikka, päiväkotiki Mustikka, päiväkotiki Vadelma sekä päiväkotiki Mesimarja. Mesimarjan päiväkotiki on toiminut vuodesta 1973 ja siellä on yhteensä neljä lapsiryhmää, jotka muodostuvat kahdesta pienempien sisarusryhmästä sekä kahdesta isompien sisarusryhmästä. Päiväkodin lähtökohtana on, että jokaisella lapsella on mahdollisuus kasvaa ainutlaatuisena yksilönä omassa tahdissaan, osaavan ja taitavan kasvattajajoukon ohjauksessa. Päiväkotiki Mesimarjan kanssa yhteisen toimintayksikön muodostaa päiväkotiki Vadelma, joka on aloittanut toimintansa vuonna 2007 ja se tarjoaa varhaiskasvatusta yksivuotiaista kouluikään saakka oleville lapsille. Päiväkodissa toimii neljä lapsiryhmää. Päiväkotiki Vadelman tärkeänä periaatteena on tarjota lapsille ikäistään leikkiseuraa ja taata näin hyviä kasvamisen ja kehittymisen malleja. Henkilökunta on sitoutunut kehittämään työtään ja toimintaansa. (Vantaan kaupunki 2010.) Näiden päiväkotien yhteydessä toimii aktiivinen vanhempainyhdistys, joka on alueen lasten vanhempien yhteistyöelin ja se edistää paikallisten päiväkotien välistä yhteistoimintaa sekä tukee vanhempia varhaiskasvatustyössä. Vuonna 2008 perustettu vanhempainyhdistys pyrkii myös järjestämään kerran toimintakaudessa kasvatustiltoja vanhemmille.

Mustikan päiväkoti ja Mansikan päiväkoti muodostavat yhdessä toimintayksikön ja ne toimivat tiiviissä yhteistyössä keskenään. Mustikan päiväkodissa on kaksi ryhmää 5-6-vuotiaille lapsille ja se tekee tiivistä yhteistyötä vieressä sijaitsevan koulun kanssa, joten esikoululaisille tulee koulu sen pihapiireineen tutuksi. Mansikan päiväkodissa lapsiryhmiä on viisi ja ne on tarkoitettu 1-6 –vuotiaille lapsille. Molemmille päiväkodeille on tärkeää luoda lapselle rauhallinen ja kodikas arkipäivä yhteistyössä vanhempien kanssa. (Vantaan kaupunki 2010.) Molempien päiväkotien yhteydessä on toiminut vuodesta 2007 vanhempainyhdistys, joka on ottanut tehtäväkseen järjestää päiväkodeissa monia retkiä ja yhteisiä tilaisuuksia, kuten erilaisia myyjäisiä. Lisäksi vanhempainyhdistys on toiminnallaan hankkinut päiväkodeille muun muassa leluja ja kirjoja.

6.2.2 Teemahaastattelut

Yleisin tapa kerätä aineistoa laadulliseen tutkimukseen on haastattelu. Haastattelu sopii tutkimusmenetelmäksi silloin, kun ei tiedetä millaisia vastauksia tullaan saamaan, tai kun vastaus perustuu haastateltavan henkilön omaan kokemukseen. Haastattelua käytetään myös, kun halutaan syventää tietoa jostakin asiasta. (Hirsjärvi – Hurme 2000: 35.) Erilaisia haastattelutyyppisiä on useita, mutta ne voidaan jaotella neljään eri haastattelutyyppiin. *Strukturoidussa* haastattelussa (lomakehaastattelu) kysymysten järjestys ja sisältö on kaikille sama, samoin tarjolla olevat vastausvaihtoehdot. *Puolistrukturoidussa* haastattelussa kysymykset ovat kaikille samat, mutta vastata saa omin sanoin. *Teemahaastattelussa* aihepiirit eli teema-alueet on etukäteen määrätty, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. Teemahaastattelussa haastattelija haastattelun edetessä varmistaa tukilistaltaan, että haastatteluissa käydään kaikki teema-alueet läpi, mutta niiden laajuus ja järjestys voivat vaihdella haastattelusta toiseen. *Strukturoimattomassa* eli *avoimessa haastattelussa* ei ole kiinteää haastattelurunkoa ja tilanne muistuttaa tavallista keskustelua. (Eskola - Suoranta 1998: 87.)

Teemahaastattelussa ei määritellä, kuinka monta haastattelua pitäisi suorittaa tai kuinka syvällisiä haastattelujen tulisi olla. Teemahaastattelulla voidaan tutkia yksilön ajatuksia, tuntemuksia, kokemuksia ja myös sanatonta kokemustietoa. Teemahaastattelu tuo tutkittavien äänen kuuluviin ja siinä korostuu haastateltavien oma elämysmaailma. (Hirsjärvi – Hurme 2000: 11, 47–48.) Muihin tiedonkeruumuotoihin nähden haastattelun etuna voidaan pitää sitä, että sen avulla voidaan kerätä aineistoa joustavasti eri tilanteissa ja vastaajiksi suunnitellut henkilöt saadaan helposti mukaan haastatteluun. (Hirs-

järvi – Remes – Sajavaara 2008: 200–201.). Näiden näkökohtien vuoksi opinnäytetyömme aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui *puolistrukturoitu teemahaastattelu*.

Yksilöhaastatteluihin valmistimme kaksi teemahaastattelurunkoa; toisen vanhemmille ja vanhempainyhdistystoimijoille (Liite 3) ja toinen runko oli kohdennettu päiväkodin lastentarhanopettajille (Liite 4). Molemmissa haastattelurungoissa käsiteltävät teemat olivat samoja, vain kysymyksen muotoilussa oli huomioitu se, että esitetäänkö kysymys vanhemmalle vai lastentarhanopettajalle. Haastatteluissa käsiteltäviä teemoja alakysymyksineen olivat vanhempainyhdistyksen tarve ja merkitys, vanhempain toiminnan tarkoitus varhaiskasvatuksessa ja vanhempain toiminta osana kasvatuskumppanuutta. Haastattelurunkoon kuului aloituksena taustatieto-osio.

Valitsimme haastattelujen teemat siten, että teeman 1 (vanhempainyhdistyksen tarve ja merkitys) avulla halusimme kuulla haastateltavalta hänen käsityksensä vanhempainyhdistyksen nykyisestä tilanteesta ja toimivuudesta, jotta saisimme kuvan nykytilanteesta. Tässä teemassa kysyimme vanhemmilta myös heidän näkemystään siitä, mikä on vanhempainyhdistyksen rooli päiväkotiyhteisössä sekä miksi he eivät ole siinä mukana ja minkälaista toimintaa he vanhempainyhdistykseltä odottavat (tutkimuskysymys 1). Seuraavassa teemassa (teema 2: Vanhempain toiminnan tarkoitus varhaiskasvatuksessa) halusimme paneutua siihen, miten haastateltava näkee ja määrittelee vanhempain toiminnan yleensä ja miten se varhaiskasvatuksen puolelle sopii. Nämä teemat sisälsivät myös kysymyksiä, jotka toivat lisää informaatiota opinnäytetyömme tutkimuskysymyseen 1 (ks. 6.1 Tutkimustehtävä).

Viimeisessä teemassa (teema 3: Vanhempain toiminta osana kasvatuskumppanuutta) ohjaavat kysymykset muotoutuivat kontekstuaalisen kasvun teoriasta sekä Katri Lappalaisen ja Ulla Sneekin opinnäytetyön: ”Vanhempien ja koulun henkilökunnan näkemyksiä vanhempain toiminnan merkityksestä” (2003) teemahaastattelurungon pohjalta. Kolmas teema antoi vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyseen 2 (ks.6.1 Tutkimustehtävä). Kahdessa viimeisessä teema-alueessa halusimme tuoda myös kehittämisen näkökulman esiin (teemat 2 ja 3). Haastattelemalla halusimme selvittää, mitä lasten vanhemmat toivovat kasvatuskumppanuudelta sekä kodin ja päiväkodin yhteistyöltä ja minkälaisia toiveita tai ajatuksia heillä on vanhempainyhdistyksen toiminnasta. Pyrimme myös selvittämään, miten vanhempainyhdistysten toiminta vanhempien mielestä vaikuttaa heidän lapsiinsa ja lasten hyvinvointiin?

6.2.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Digitaaliselle nauhurille tallennetut haastattelut purimme yksitellen tekstimuotoon Word-tiedostoille litteroimalla sanasanaisesti. Litteroitua aineistoa kertyi 35 sivua. Annoimme haastateltaville tunnistetiedot heidän yksityisyytensä suojaamiseksi ja oheisessa taulukossa on esitelty haastateltavien lukumäärä, jakauma ja haastattelutunnukset tarkemmin (Taulukko 1).

TAULUKKO 1. Haastateltavien lukumäärä, jakauma ja haastattelutunnukset.

Haastateltavat	Lastentarhanopettaja (haastattelutunnus)	Vanhempi, joka vanhempainyhdistystoiminnassa mukana (haastattelutunnus)	Vanhempi, joka ei ole vanhempainyhdistystoiminnassa mukana (haastattelutunnus)
Päiväkodit Mesimarja ja Vadelma	LTO1, LTO2	VY1, VY2, VY3	V1, V2, V3
Päiväkodit Mustikka ja Mansikka	LTO3, LTO4	VY4	
Haastateltavien lukumäärä	N=4	N=4	N=3

Käytimme myös päiväkodeista niiden koodinimiä ja oheisessa taulukossa on nähtävillä myös kuinka haastattelut jakautuivat päiväkotien mukaan. Annoimme jokaiselle haastateltavalle oman haastattelutunnuksen sen mukaan oliko hän lastentarhanopettaja, vanhempainyhdistystoiminnassa mukana oleva vanhempi vai vanhempi, joka ei ole vanhempainyhdistystoiminnassa mukana. Lastentarhanopettajien (N=4) tunnus muodostui kirjaimista LTO ja järjestysnumerosta (1-4). Haastateltavien vanhempien erottamiseksi toisistaan vanhempainyhdistystoiminnassa mukana olevat vanhemmat (N=4) saivat tunnukseseen kirjainyhdistelmän VY sekä järjestysnumeron (1-4) ja loppuja vanhempia (N=3) merkitsimme V:llä ja järjestysnumerolla (1-3). Näin pystyimme myöhemmin litteroitaessa ja aineistoa opinnäytteeseen käsiteltäessä erottamaan kohderyhmän vastaukset toisistaan ilman, että haastateltavia pystyy tunnistamaan.

Opinnäytetyömme aineiston analysoinnissa käytimme sisällön analyysiä, joka on perusanalyysimenetelmä laadullisessa tutkimuksessa (Tuomi - Sarajarvi 2002: 93). Sisällön analyysillä voidaan analysoida dokumentteja, kuten haastattelujen sisältöjä, ja käsitteel-

listää tutkittavaa ilmiötä. Sisällön analyysissä on kolme vaihetta: aineiston pelkistäminen, ryhmittely ja abstrahointi (yleistäminen). (Kyngäs – Vanhanen 1999: 3, 5)

Ei ole olemassa yksityiskohtaisia sääntöjä siitä miten analyysi pitäisi toteuttaa. Sisällön analyysiä voi tehdä kahdella tavalla, joko induktiivisesti tai deduktiivisesti. Induktiivinen tarkoittaa aineistolähtöistä ja deduktiivinen tarkoittaa sitä, että analyysissä hyödynnetään jotain aikaisempaa käsitejärjestelmää. Ennen sisällön analyysiin ryhtymistä täytyy määrittää analysointiyksikkö ja se, haetaanko analyysissä aineistosta ilmiselvästi ilmaistuja vai piilossa olevia viestejä. Analysointiyksikkö voi olla yksi sana, sanayhdistelmä, lause, lausuma tai ajatuskokonaisuus. Tutkimustehtävästä ja aineiston laadusta riippuen analysointiyksikkö voi olla myös vaikka keskusteluun osallistuneiden määrä. (Kyngäs – Vanhanen 1999: 5.)

Valitsimme analysointiyksiköksi lausuman ja lähdimme tekemään analyysiä induktiivisesti. Ensin lähdimme analyysiprosessissa liikkeelle siitä, että tulostimme kootun litteoidun aineiston, jossa eri vastaajien vastaukset samaan teemakysymykseen löytyivät peräkkäin tekstinkäsittelydokumentista. Sitten luimme koostetun aineiston useamman kerran lävitse kokonaiskuvan saamiseksi. Tämän jälkeen koodasimme tulostetun koosteen ja alleviivasimme tutkimuskysymyksien kannalta tärkeimmät kohdat. Eli pelkistimme aukikirjoitetun aineiston ja haimme opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin vastavia lausumia ja sitten ryhmittelimme aineistosta samaa tarkoittavia lausumia ryhmiin. Lopuksi annoimme ryhmille niiden sisältöä kuvaavat nimet ja yleistimme vielä niille yläluokat.

Seuraavassa esimerkissä on esiteltynä analyysiä siitä, miten päädyimme lausumasta yläkategoriaan (Lausuma vastaa tutkimuskysymykseen 1: Millaisia merkityksiä vanhemmat ja päiväkodin lastentarhanopettajat antavat vanhempainyhdistystoiminnalle päiväkodin arjessa?):

Esim. ”Kyllä mä koen myös itse saavani siitä niin päin, että oon aktiivisesti mukana, ni mä myös kuulen että miten siellä, mitä sinne kuuluu.”(VY3) (lausuma)

= Vanhempainyhdistystoiminnassa mukana olemalla tietää päiväkodin asioista. (Pelkistys)

= Viestintäkanava (alakategoria)

Muita kategorioita, joita muodostui tällä tavalla analysoimalla, olivat esimerkiksi vertaistuki, yhteisöllisyys, tapahtumien järjestäminen sekä lelujen ja materiaalien hankinta. Näin ollen voidaan seuraavista kategorioista tehdä yläkategorioita eli abstrahoida alakategoriat. Abstrahoituaamme edellä mainitut alakategoriat, ne voitiin ryhmitellä seuraavien kahden yläkategorian alle: *vanhempainhoiminta päiväkodin tukena* (= päiväkodin toimintaa tukevat tekijät) ja *vanhempainhoiminta vanhempien tukena* (= vanhempia tukevat tekijät). Vanhempainhoiminta päiväkodin tukena -yläkategorian alle kuuluvat täten seuraavat alakategoriat: tapahtumien järjestäminen, lelujen ja materiaalien hankinta sekä vanhempainhoiminta vanhempien tukena -yläkategorian alle seuraavat: viestintäkanava, vertaistuki, ja yhteisöllisyys. Tällä tavalla abstrahoiduilla opinnäytetyömmme yläkategorioiksi muodostuivat seuraavat pääkategoriat: *vanhempainhoiminta vanhempien tukena*, *vanhempainhoiminta päiväkodin tukena*, *vanhempainhoiminta lasten tukena varhaiskasvatuksessa* sekä *vanhempainhoiminnan tuen- ja kehittämistarpeet*.

7 TULOKSET

Seuraavassa käymme saamiamme tuloksia aineistosta muodostuneiden kategorioiden mukaisesti lävitse. Koemme tärkeänä, että tuloksissa esitellään haastateltaviemme ajatuksia eri näkökulmista, joten käytämme tulosten esittelyssä haastatelluista käsitteitä vanhempi, vanhempainhoimija ja lastentarhanopettaja. Vaikka käsitteet vanhempi ja vanhempainhoimija saattavat sekoittua keskenään ja tarkoittavat vanhempainhoimijoiden osalta samaa, halusimme tuoda eri tahojen näkemyksiä erikseen esille korostaaksemme eri näkökulmia. Tuloksissa sanalla vanhempi viitataan vain päiväkodin asiakasperheiden vanhempiin, jotka eivät ole mukana vanhempainhoimijainhoiminnassa.

7.1 Vanhempainhoiminta lasten tukena varhaiskasvatuksessa

7.1.1 Hyvinvointi

Moni haastateltavista kokee vanhempainhoiminnan edistävän lasten hyvinvointia, jos ei suoraan, niin ainakin välillisesti.

Mut kyllä se varmaan välillisesti vaikuttaa myös lasten hyvinvointiin (VY4.)

Vanhempainyhdistystoimijoiden ja erään lastentarhanopettajan mielestä vanhempainyhdistyksen tehtävänä on nimenomaan tukea ja auttaa lasten viihtymistä päiväkodissa sekä lisätä lasten hyvinvointia sitä kautta.

Vanhempaintoimikunnan tehtävä on tukea ja auttaa lasten viihtymistä päiväkodissa. Se on se tärkein, eli toimia linkkinä perheiden, lasten ja päiväkodin kanssa. (VY1)

Haastatelluista lastentarhaopettajista ja vanhempainyhdistystoimijoista jokainen uskoo vanhempaintoiminnan tukevan lasten hyvinvointia varainkeruulla hankittavien lelujen ja kirjojen kautta.

Niin kyllähän mä oon kokenu että et mun lapset on saanu siitä hyötyä kun oon ollu ahkerasti tapahtumia järjestämässä ja rahaa keräämässä. Ja kun on pystytty tarjoamaan tämmöstä... vähän ekstraa. Leluja ostettu ja tapahtumia järjestetty ja kuljetuksia järjestetty ja erilaisiin tapauksiin ja tota näin. Kyl sillä on hyvinvointiin varmasti merkitys. (VY3)

Myös eräs vanhempi nimesi leluhankinnat lapsien kannalta merkityksellisiksi. Vanhempaintoiminnalla katsotaan saatavan järjestettyä lapsille myös virkistystä, retkiä, konsertteja, erilaista kulttuuritoimintaa ja muita tapahtumia ja tilaisuuksia, joita ei päiväkodin ole mahdollista resurssien vähäisyyden vuoksi järjestää. Vanhempaintoiminta nähtiin yleisesti päiväkodin toimintaa rikastuttavana asiana ja sillä pyritään luomaan mahdollisimman hyvät olosuhteet lapsille.

Sanotaan niin että se on ollut vähän aktiivisempaa se tarhatoiminta varmaan sen vanhempainyhdistyksen ansiosta. Elikkä ovat päässeet tekemään muutaki ku ihan sitä päivittäistä arkista tarhatoimintaa. (VY2)

Lastentarhanopettajista ja vanhempaintoimijoista jokainen näkevät vanhempainyhdistyksen järjestämien retkien ja luentojen järjestämisen merkityksellisenä lapsiperheille. Suurin osa vanhempaintoimijoista, lastentarhaopettaja, sekä osa vanhemmista näkevät vanhempaintoiminnan lasten kasvuolojen parantamisena päiväkodin ja vanhempien yhteistyön avulla.

Ni voi olla hyvinkin keskeinen rooli heidän lastensa hyvinvoinnille. Ne on sitoutuneita siihen, vanhemmat. Ne jotka on lähteny mukaan siihen toimintaan, ne vanhemmat niin on ollu siinä tosi pitkään. Ja on semmosia perheitä, joissa on useampia sisaruksia niin ne on ihan vuosia toiminu siinä, ne samat vanhemmat. Et on varmasti merkitystä. (LTO1)

Erään vanhempaintoimijan mukaan vanhempain toiminnan tarkoitus on olla tiiviimmin mukana oman lapsen arjessa. Toinen taas näkee vanhempain toiminnan tuovan lapselle tukea ja turvaa, kun lapselle tulee tunne vanhempien toiminnan kautta siitä, ettei päiväkotia ja koulu olekaan niin ”ihmeellisiä asioita kuin ne lapsesta saattaa tuntua.”. Joidenkin lastentarhanopettajien ja vanhempien mielestä lapset voivat saada uusia ystäviä tutustuttuaan vanhempain toiminnan tapahtumissa ja tilaisuuksissa päiväkodin muihin lapsiin.

Ne vanhemmat, jotka toimivat siinä --heidän lapsistaan on tullu ystäviä. (LTO1)

...kun vanhemmat tulevat iltasin yhteen, kokoontuvat niin lapset tulee myös ja tota he siinä sitten yli näitten ryhmärajojen tutustuu ja muodostaa niinku erilaisia uudenlaisia leikkioporukoita. (LTO2)

Eräs vanhempainyhdistystoimijan näkemys on, että vanhempain toiminta edistää lasten hyvinvointia, olemalla yhteiskunnallisten asioiden seuraaja, joka tiedottaa niistä sekä päiväkotiiin liittyvistä asioista perheitä. Kaikki haastatelluista vanhemmista eivät näe vanhempain toiminnalla olevan mitään merkitystä lapselleen tai perheensä hyvinvoinnille.

7.1.2 Roolimalli

Erään lastentarhanopettajan mielestä vanhempain toiminta on malli lapsille siitä, kuinka koko kylä voi toimia yhdessä. Myös toisen vanhemman mukaan vanhempain toiminnalla voidaan näyttää lapsille mallia siitä, ettei kaikesta tarvitse kilpailla, ja että yhteisen hyvän eteen voidaan tehdä asioita.

No kyllä semmonen yhdistystoiminta varmaan kertoo lapselle, että voidaan tehdä yhteisen hyvän eteen asioita ja ... Et kaikesta ei tarvii kilpailla ja ajatella rahaa, et tehään yhteisen hyvän eteen asioita. (VI)

Erään lastentarhanopettajan ja vanhempaintoimijan mukaan vanhempaintoiminta voi toimia lapsille esimerkkinä kasvatuskumppanuudesta:

Sillon ku se on tällasten tempausten järjestämistä, myyjäisiä tai päiväkodin pihakonsertteja, niin... silloin se ei varsinaisesti sitä kasvatuskumppanuutta tue muuten kun mallina lapsille, että tämmönen yhteistoiminta on kivaa ja koko kylä toimii yhdessä niin se on jotain positiivista. (LTO2)

... Ja se että lapsesta on varmaan kiva nähdä että kommunikoidaan yhdessä ja tehdään ja suunnitellaan. Et mun poika,.. kun se kysy multa et miks sä meet sinne kokoukseen... Ja sitten kun... järjestettiin tää buffetti, että mä sanoin, että kuule me ollaan menossa rakentaa sitä. Että me tarjotaan teille syötävää ja saatte ihan ilmatteeks, ettei tarvii ees rahaa. Vau...! Hänen mielestään se oli tosi hienoa, kun mulla oli niin ku sata pillimehua auton takakontissa, että joo nää on yhdistyksen, et te saatte nää kaikki. (VYI)

Erään lastentarhaopettajan mukaan vanhempaintoiminta viestittää lapsille, että aikuiset ovat kiinnostuneita heidän voinnistaan ja päivien kulumisesta ja ovat valmiita toimimaan sen eteen.

Se on varmaan lapsillekin aika semmonen kiva ajatus ajatella, että vanhemmat on kiinnostuneita siitä sen lapsen päivästä ja kaikesta siitä ja toimii siellä lapsen asioissa. (LTO4)

7.2 Vanhempaintoiminta vanhempien tukena

7.2.1 Vaikutusmahdollisuus

Aineistosta ilmenee, että jokainen haastatelluista vanhemmista, vanhempaintoimijoista ja lastentarhanopettajista näkevät vanhempaintoiminnan mahdollisuutena vaikuttaa lapsiensa varhaiskasvatukseen ja siihen liittyviin asioihin, vaikkakin muutama vanhemmista ei sitä kovin merkittävänä vaikuttamisväylänä pidäkään.

No tää lähtee varmaan tää meidän yhdistystoiminta...siitä, että me koetaan, että jos meitä ei ois tämmösenä välineenä vanhempainoimikuntaa ...meillä ei välttämättä ois minkään näköstä vaikutusmahdollisuutta, eikä me tiedettäis asioista niin paljon. Niin se on se päällimmäinen asia... Ollaan hirveesti puhuttu, että nykyään nykyperheet haluaa olla mukana lasten arjessa ja..., että mitenkä kasvatustasvullisuus jaetaan päiväkodin, kodin, koulun ja kodin välillä. Et kyl se, et halutaan olla mukana siinä meidän lapsiin vaikuttavassa arjessa ja niiden toimijoiden kanssa tehdä yhteistyötä. (VY4)

Erään vanhemman mielestä vanhempainoimintaa on hyvä olla olemassa, kun kyseessä on pienet lapset, jotka eivät itse osaa ajaa etujaan ja vanhempainyhdistys toimii heidän asioidensa ajajana. Eräs vanhempainoimija näkee vanhempainyhdistystoiminnan palvelevan ensisijaisesti vanhempien tarkoituksia:

Ehkä se kuitenkin eniten palvelee meidän vanhempien tarkotuksii, et meidän intresseistä ja halustahan se on lähteny tämä koko vanhempainyhdistyksen perustaminen liikkeelle. (VY4)

Erään vanhemman mielestä aktiiviset vanhemmat esimerkiksi huomaavat, etteivät asiat ole hyvin päiväkodissa tai sen tiloissa on jotain puutteita ja ovat yhteydessä luottamusmiehiin tai päättäjiin, jotka sitten tekevät korjaavia toimenpiteitä. Eräs vanhempi, joka ei vanhempainoiminnassa ole mukana, näkee vanhempainoiminnan olevan vanhemmille paikka, jonka kautta voi purkaa omaa aktiivisuuttaan. Hänen mukaansa se voi muodostua vanhemmalle jopa harrastukseksi.

Et sinne hakeutuu semmosia aikuisia, joilla ei ole niinku periaatteessa itsellään harrastuksia ja lasten harrastus muodostuu myös heidän harrastukseeseen. Ja se yhdistystoiminta tulee heidän harrastukseeseen ja silleen että saa sen pätemisentarpeensa siellä tyydytettyä. (VI)

Eräs vanhempainoimija näkee vanhempainoiminnan yhteiskunnallisten asioiden aktiivisen seuraamisen paikkana ja kokee asioiden tiedottamisen eteenpäin, sekä päiväkodille että vanhemmille, tärkeänä tehtävänä.

Miks me ollaan olemassa. Se, että me halutaan vaikuttaa tän alueen lapsiperheinä heihin vaikuttaviin asioihin ja päätöksentekoon ja niiden läpiviemiseen, eli vaikuttamismahdollisuus. (VY4)

Vanhempaintoiminnalla on hänen mukaansa merkitystä vanhemmille myös keskustelun herättäjänä ja ylläpitäjänä. Eräs lastentarhaopettaja ja vanhempi näkevät vanhempaintoiminnan vain paikkana, jossa vanhemmat voivat tyydyttää omia mielestään merkityksellisten asioiden tekemisen tarpeitaan.

Ehkä niillä on semmosta ylimäärästä aikaa ja tarmoa, jonka ne haluaa sit purkaa johonkin... et sitten tämmönen vanhempaintoimikunnan yhdistystoiminta on sitten sopiva paikka puuhastella. (V1)

Toisaalta kyseinen vanhempi myös toteaa, että tulisi vanhempaintoimintaan mukaan, jos hänellä olisi paljon enemmän vapaa-aikaa käytössään, osallistuakseen ja tehdäkseen asioita yhteisen hyvän eteen. Eräs vanhempaintoimija kokee vanhempaintoiminnan tiivistetysti vanhempien aktiivisuutena ja osallistumisena päiväkodin kasvatustoimintaan.

Jos ajattelee tosiaan ihan tätä vanhempainyhdistystoimintaa niin paras vaikutusmahdollisuushan on mennä mukaan niihin kokouksiin ja mennä jäseneksi sinne. Saada äänensä kuuluviin ja todella niinku osallistua. Et se on mielestäni se paras vaikuttamisen väylä. (VY2)

Erään vanhemman mielestä vanhempainyhdistystoiminta ei kuulu varhaiskasvatukseen. Toisaalta eräs vanhempaintoimija kiteyttää asian:

Jos sä osallistut... ni mä uskon, että sä pääset vaikuttaa siihen sun lapsen varhaiskasvatukseen siellä päiväkodissa tai koulussa niin paljon kun ikinä keksitään yhdessä väyliä, mitä voidaan vaikuttaa. Et jos ei oo toimintaa, eikä siin oo mukana, niin sittenhän siin ei oo minkäänlaisia vaikutusmahdollisuuksia. (VY4)

7.2.2 Vertaistuki

Haastatelluista vanhemmista ja vanhempaintoimijoista jokainen nimeää vanhempaintoiminnan merkitykseksi mahdollisuuden vertaistukeen.

Et semmosta yhteen hiileen puhaltamista ja ehkä toisten vanhempien tunteista ja sitä kautta pystyy sitten ajamaan niitä asioita paremmin. (V3)

Myös lastentarhanopettajat näkevät vanhempain toiminnan myös vertaistukena ja paikkana, jossa vanhempi voi purkaa tuntojaan ja vaihtaa kokemuksiaan, ja joka toimii vanhemman tukiverkkona.

...toisaalta sitten on tämä henkinen vanhempia tukeva merkitys on kanssa. Vanhemmat, jotka ovat kokoontuneet vanhempainyhdistykseen, ovat huomanneet, että se on hirveän hyvä tällöinen vertaisryhmä ja he ovat siellä niin saaneet vapaasti vaihtaa kokemuksiaan siitä minkälaista on mun lapsella päiväkodissa. ...Minkälainen on tää ja tää henkilö ja tota ne on siellä saaneet purkaa vähän tuntojaan ja sitten reflektoida sillä tavalla niinku saa toisen näkemystä siitä että jos mä koen et mun lapsi ei oo jotenkin viihtynyt ...Niin niin pari muuta kertoo sitten ihan vastakkaista kantaa... Että tota tää ei ollu minusta tuntu toiminnan alussa vielä ihan selkiytynyt vanhemmille. Sitten vast niinku osoittautui pitkin aikaa tää, että että tällön tällönnenkin puoli tällä asialla. (LTO2)

Kaikki haastatteluun osallistuneet lastentarhaopettajat näkevät vanhempain toiminnan paikkana, jossa vanhemmat voivat solmia myös ystävyysuhteita. Erään vanhemman ja lastentarhaopettajan mukaan vanhemmat voivat vanhempainyhdistyksen järjestämässä tapahtumissa löytää toisensa ja vaihtaa mielipiteitään:

Ja tietysti on se, että vanhemmat löytää toinen toisensa, voi vaihtaa mielipiteitä ja ne ei oo pieni asia tällönessä kyläyhteisössä. (LTO4)

...jos ois joku semmonen tilaisuus mis ois kaikki vanhemmat mukana, niin siellähän vois tutustua muihin vanhempiin ja vähän sitten niin kuin ehkä sitä kautta tutustua näihin lapsiinkin paremmin, jotka on niinku täällä päiväkodissa. (V3)

Toisen lastentarhanopettajan ja vanhemman mielestä vanhempain toiminnan tapahtumissa ja tilaisuuksissa voivat niin vanhemmat kuin lapset tutustua luontevasti toisiin päiväkodin lapsiin ja heidän vanhempiinsa.

*Ne vanhemmat, jotka toimivat siinä niin hehän on tullu tosi hyväks tutuiks.
(LTO1)*

7.2.3 Yhteisöllisyys

Osan vanhemmista ja erään vanhempaintoimijan mielestä vanhempaintoiminta voisi rajoittua vapaa-aikana järjestettäviin iltatapahtumiin, missä vanhemmat ja lapset voisivat kohdata ja tutustua. He kuitenkin näkevät vanhempaintoiminnan tarkoituksen yhdessäolona ja yhdessä tekemisessä.

Yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen ovat vanhempaintoiminnan parhaita antimia. (VY4)

Suurin osa vanhempaintoimijoista näki yhdistystoiminnalla olevan merkitystä lähialueelle tapahtumien järjestäjänä. Myös eräs lastentarhaopettaja näki erilaisilla tapahtumilla, myyjäisillä, arpajaisilla ja kirpputoreilla olevan merkitystä lähialueelle. Sinne on tullut kävijöitä lähiseudulta.

On siellä ollu jotain semmosia tapahtumia, jotka on sitten ollu laajemmin ku vaan tän päiväkodin lapsille. (VY3)

Myös päiväkodin perheiden lähialueen yhteisöt ovat tukeneet kirpputorin toimintaa lahjoittamalla myyntiin esimerkiksi leivonnaisia ja villasukkia. Puolet vanhempaintoimijoista ja lastentarhaopettajista näkevät vanhempaintoiminnan yhteisöllisyyden tukijana ja auttavan ystävyys-suhteiden luomisessa.

Ja yhteistyötä vanhempien kesken niinku painotetaan, tällästä yhteisöllisyyden luomista ja se on hirmu tärkeä. (VY4)

Puolet lastentarhaopettajista näkevät vanhempainyhdistyksen järjestämien yhteisten tapahtumien luovan yhteenkuuluvuutta ja positiivista yhteishenkeä. Erään lastentarhaopettajan mielestä vanhemmat voisivat useammin kokoontua muuten vaan, sillä aina löytyy keskusteltavaa toisten vanhempien kanssa.

Just semmosta, et kokoonnutaan muuten vaan, jos on joku, ja vaikkei ookaan mitään asiaakaan, niin sitä asiaa aina tulee. (LTO4)

Myös eräs vanhempi ja vanhempainoimija kokevat vanhempainoiminnan lisäävän yhteisöllisyyttä ja auttavan tuntemaan muita lähialueen vanhempia.

No silleen se varmaan luo semmosta yhteistä yhteisöllisyyttä siihen niinku lähialueelle, et oppii tuntemaan muita lähialueen vanhempia ja muita perheitä. (VI)

Niin ku just sitä, että kaikki välittää ni se ois sitä yhteisöllisyyttä. Kaikki välittää toistensa lapsista, eikä vaan siitä omastaan. ..Monet vanhemmat ajautuvat vaatimaan vaan sille omalle lapselle parasta. Että vain minun lapseni, sillä ei ole väliä, että mitä siitä koituu muille. Että se on vähän semmonen huolestuttava ilmiö. (VY3)

Osan vanhemmista näkemyksenä on, ettei vanhempainoiminnalla ole mitään merkitystä lähiyhteisöille.

7.2.4 Viestintäkanava

Eräs vanhempainoimija näkee vanhempainoiminnan myös merkittävänä lähiyhteisöille vuoropuhelun luoja ja viestintäkanavana.

Me halutaan sitä, että se tarkoittaa nimenomaan tätä yhteistyötä näiden perheiden ja sanotaan nyt varhaiskasvatuksen välillä. Siinä täytyy olla tämmönen kiinteä ja toimiva vuoropuhelu. Ja silloin se tarkoittaa tämmöstä oikeeta viestintää ja informaatiota ja tiedonkulkuu, jos aatellaan tällasessa laajassa merkityksessä. Nii sitä me tällä haetaan ja se on se kaikkein tärkein pointti. (VY4)

Eräs vanhempainoimija näkee vanhempainyhdistystoiminnan merkityksen päiväkodille ja sen vanhemmille viestintäkanavana ja yhteiskunnallisten asioiden tiedottajana.

Mitkä siellä lapsen arjessa kasvatuksessa, varhaiskasvatuksessa päiväkodissa... on tärkeitä ja me tuodaan niitä niin ku viestiä... molemmin puolin tuodaan sitä viestiä perheille toivottavasti... tehdään paljon tiedotteita, viestiä pistetään. (VY4)

Myös tiedonkulun lisääminen nähdään vanhempaintoiminnan tavoitteeksi.

Kyl mä nään että sillä on ollu suuri merkitys, että me ollaan saatu keskustelukanava näitten päiväkodin kasvattajien ja johtajan kanssa. (VY4)

Eräs lastentarhanopettaja kokee vanhempainyhdistyksen vanhempien ymmärtävän paremmin päiväkodin henkilökunnan kasvatustyötä ja sitä mitä varhaiskasvatus on, kun ovat ”likeisissä tekemisissä vielä sen normaalin kanssakäymisen lisäksi päiväkodin henkilökunnan kanssa.”. Erään vanhempaintoimijan mielestä vanhempainyhdistyksen kuuluu kommunikoida päiväkodin kanssa ja tukea ja antaa vinkkejä päiväkodille. Hänen mielestään vanhempaintoimintaa ovat päiväkodin henkilökunnan järjestämät vanhempainillat, joihin osallistumalla aktiivisesti vanhemmat tukevat päiväkodin toimintaa ja tietävät mitä päiväkodissa tapahtuu. Eräs vanhempi esittää vanhempaintoiminnan eräänlaisena yhdyslenkkinä päiväkodin ja kodin välillä:

Mä voisin kuvitella, et onks vähä niinku tyyliin jalkapallojoukkue ja sinne monesti huoltajia pyydetään vanhemmista. Onks se vähän niinku verrannollisesti sama? Niin siis jonkinlaista tämmöstä, et vanhemmat on mukana siinä lasten päivähoitossa ja kodin välissä periaatteessa? Semmosena niinku yhdyslenkkinä jotenkin. (V2)

7.2.5 Kasvatuksellinen tuki

Eräs vanhempaintoimija näkee vanhempainyhdistystoiminnan tarkoituksena toimimisen oikeanlaisen kasvatuksen tukena ideoiden ja esimerkkien kautta. Suurin osa vanhempaintoimijoista kokee kasvatustunteiden järjestämisen osaksi vanhempainyhdistyksen tehtäviä. Perheille järjestettyjen kasvatustunteiden katsotaan tukevan vanhempia kasvatustehtävässään ja vaikuttavan koko perheen hyvinvointiin.

Autetaan perheitä ikään kuin taklaamaan niitä asioita, jotka lapsen kasvatuksessa on niitä haastavimpia. (VY4)

Myös lastentarhanopettajat näkevät kasvatustunteet positiivisena asiana ja ovat sitä mieltä, että kerättyjä varoja voitaisiin käyttää juuri siihen, että järjestettäisiin päiväkotiin kasvatusta tukevia luennoitsijoita.

Vanhempain toiminta voisi hoitaa... luennoitsijoita. Päiväkotiin illalla. Luennoitsija voisi kertoa vanhemmille esimerkiksi vanhemmuudesta... Se on nykyään aikalailla uusavuttomuuden aikakautena niin.. niin sellasta et se kaipais tukea ihan selvästi. (LTO2)

Eräs vanhempainyhdistys oli järjestänyt luentoja sisaruskateudesta ja kiusaamisesta vanhemmille. Erään vanhemman mielestä vanhemmat voivat saada vanhempainyhdistystoiminnasta tukea lapsensa kasvatukseen.

7.3 Vanhempain toiminta päiväkodin toiminnan tukena

7.3.1 Jaettu kasvatuskumppanuus

Erään lastentarhanopettajan ja kahden vanhempain toimijan mukaan vanhempain toiminnan pääasiallisena tarkoituksena on lisätä kasvatuskumppanuutta, vuorovaikutteisuutta ja vuoropuhelua. Vanhempain toimijoiden mukaan vanhempainyhdistystoiminta on osa jaettua kasvatuskumppanuutta.

Ei voida niinku ajatella et.. et varhaiskasvatus on päiväkodin henkilökunnan vastuulla vaan kyllähän se niinku on sellaista vuorovaikutteista ja niinku vanhempien tiivis yhteistyö henkilökunnan kanssa päiväkodeis on hyvinkin olennainen osa sitä kasvatustyön onnistumista. (VY2)

Vanhempain toimijat näkevät vanhempain toiminnan päiväkotia tukevana yhteistyönä ja uskovat sen parantavan yhteistyötä kodin ja päiväkodin välillä. Samat vanhemmat, joiden lapset ovat päivähoidossa päiväkodissa, ovat vanhempainyhdistyksessä aktiiveina ja siten myös luomassa toimivampaa kasvatuskumppanuutta. Erään lastentarhanopettajan mielestä ”vanhempain toiminta tarkoittaa yhteistyötä, jossa vanhemmat ovat aktiivisia ja kokoontuvat enemmän tai vähemmän virallisissa yhdistyksissä toimimaan varhaiskasvatuksen päiväkodin, oman päiväkotiyksikkönsä hyväksi.”.

Lastentarhanopettajien mielestä vanhempainyhdistystoiminnassa mukana olevat vanhemmat ovat muita vanhempia aktiivisempia ottamaan yhteyttä myös henkilökuntaan. Suoran kommunikoinnin ohella lastentarhanopettajat kokivat, että vanhempain toiminta lisää myös ymmärrystä päiväkodin henkilökuntaa kohtaan.

Se että he saa niinku tietoo päivähoidosta. Se on oikeastaan aika tärkeetä et he oppii ymmärtämään mitä tämä elämä täällä on täällä seinien sisällä..
(LTO3)

Vanhempainhoitajat kokevat vahvasti, että olemalla vanhempainyhdistystoiminnassa mukana, he samalla edistävät oman lapsensa hyvinvointia. Heille on tärkeä asia olla tietoinen lapsen päivän kulusta ja kuulumisista päiväkotipäivän ajalta. Vanhempainhoitajat haluavat myös tukea lapsensa päiväkodin varhaiskasvattajia, sillä he kokevat samalla panostavansa oman lapsensa hyvinvointiin.

Mut mä uskon, että kaikki, jotka on täs mukana ni ollaan sen luontosii et me nähdään et me tehdään tätä etenkin omien lastemme vuoksi ja halutaan osottaa henkilöstölle, että me arvostetaan heidän päivätyötään. Kun puhutaan paljon, ettei sitä arvosteta, mut tota ainakin me arvostetaan kovasti.
(VY4)

Keskustelu ja yhteisöllinen vaikuttaminen koetaan vanhempainhoitajien keskuudessa tärkeänä osana vanhempainhoitoa. Päiväkodissa käytävät kasvatuskeskustelut ovat osan vanhempainhoitajien mukaan tärkeä osa kasvatusta. Erään vanhempainhoitajan mukaan keskustelut ovat tiiviimpiä ja avoimempia vanhempainhoitoa ansioista, ne myös edistävät samansuuntaisia arvoja päiväkodin ja kodin välillä ja vahvistavat näin kasvatuskumppanuutta.

Et täytyy kommunikoida keskenään, jotta se lapsen niinku että ne arvomaailmat on samanlaiset täällä ja kotona ettei niinku radikaalia eroa... Vanhempainhoito on hyvin tiivis ja saumaton osa tätä päiväkotikasvatusta.
(VY2)

Vanhemmat näkevät päiväkodin ja kodin välisen yhteistyön tärkeimmäksi. He näkevät vanhempainhoitoa päiväkotia ja kotia yhdistävänä lenkinä sekä yhteisten kasvatustien lisääjänä.

Vanhempainyhdistyksen toimintasuunnitelmat vanhempainhoitajat kokevat välttämättömiksi ideoida päiväkodin kasvatushenkilökunnan kanssa, sillä heillä on parhain näkemys, millaisista hankinnoista tai tapahtumista päiväkodin lapset ja heidän vanhemmat kaikkein eniten hyötyisivät. Lisäksi ammattikasvattajien mukana oleminen

vanhempainyhdistyksen kokouksissa koetaan poikkeuksetta vanhempainoimijoiden keskuudessa erittäin positiivisena. Vaikka päiväkodin johtaja edustaakin kasvatushenkilökuntaa, lapsiryhmän lastentarhanopettaja tuntuu monesta vanhempainoimijasta varteenotettavalta yhteistyökumppanilta.

Erään lastentarhaopettajan mukaan tuen ei tarvitsisi olla välttämättä rahallista, vaan vanhemmat voisivat lähteä retkille lisäkäsiksi, sekä käydä joskus kertomassa omasta työstään päiväkodissa tai tuoda muuten jotain erityisosaamistaan jaettavaksi päiväkodissa. Toinen lastentarhaopettaja mainitsee, kuinka päiväkodin yhteisillä tapahtumilla on vaikutusta myös yhteishenkeen. Eräs vanhempi ja lastentarhanopettaja puolestaan ideoivat, että he voivat hyödyntää päiväkodissa vanhempainyhdistyksen järjestämiä tapahtumia kasvatukseen liittyvien keskustelujen käymiseen toisten vanhempien kanssa.

Erään vanhempainoimijan mukaan: ”Vanhempainoiminta on hyvin tiivis ja saumaton osa tätä päiväkotikasvatusta.” Toisen vanhempainoimijan mukaan vanhempainoiminta tuo turvaa ja tukea lapsen arkeen osoittamalla päivähoidon olevan luonnollinen osa päivää. Kolmas vanhempainoimija ei näe vanhempainoimintaa osana kasvatusta, mutta myöntää sillä olevan vaikutusta kasvatukseen, kun lapsen asioista keskustellaan. Neljäs vanhempainoimija kokee osallistuvansa enemmän lapsensa varhaiskasvatukseen olemalla mukana vanhempainyhdistystoiminnassa, koska toiminnan tuloksena tulee läheisemmät välit kasvatushenkilökuntaan. Erään vanhemman mielestä vanhempien ei pitäisi puuttua siihen mitä päiväkodissa itsessään tehdään.

... koska he on ammattilaisia, ni ei ehkä vanhempainyhdistyksen pitäis puuttua siihen millään lailla päiväkodin sisältöön. Ehkä ne vois antaa jotain vinkkejä et toivottavasti voitais suuntautua, et oltais vaikka liikunnallinen päiväkotiki tai löytämään siihen jotain juttua, mut siihen perus juttuun, kasvatukseen, sääntöihin ja rutiineihin minusta vanhempainyhdistyksen ei pitäis puuttua. (VI)

Myös eräät lastentarhanopettajat kokevat vanhempien avun tapahtumien järjestelyssä tärkeäksi, mutta eivät katso vanhempien osallistumisen päiväkodin toimintaan muuten mahdolliseksi.

...hirveesti me ei voida vastuuta siirtää vanhemmille. Siihen päivittäiseen, niin on parempi kun me toimitaan sillä meidän omalla porukalla kun vanhempien kanssa.(LTO4)

He voi olla täällä apuna. Ja ok sekin on, ihan ok. Mut sit se voi taas häiritä sitä ryhmää ja oman lapsen olemista ja muuta ja vastuuta heillä ei kuitenkaan ole. (LTO3)

Eräs lastentarhaopettaja näkee vanhempien mukana olemisen tärkeänä ja haluaa, että myös vanhempaintoiminnassa nousseet ajatukset tuotaisiin henkilökunnan tietoon. Eräs lastentarhaopettaja ei näe vanhempainyhdistystoiminnalla olevan merkitystä lapsen kasvatukseen, vaan jokaisen lapsen kannalta vanhempaintoiminta on tärkeää ja välttämätöntä.

Erään vanhempaintoimijan mukaan vanhempaintoiminnan yhteistoiminnalla voidaan saada aikaan hyviä ja konkreettisia asioita. Eräs vanhempaintoimija näkee yhteisöllisyyden hyvänä sivutuotteena vanhempaintoiminnalle. Yhteisöllisyyteen liittyy hänen mukaansa se, että kaikki välittää. Oman lapsen etu ei ole se tärkein, vaan ollaan vaikuttamassa kaikkien lasten etuun. Eräs vanhempaintoimija näkee vanhempaintoiminnalla olevan kasvatuskumppanuutta syventävä vaikutus.

Tietysti semmonen kylä kasvattaa mentaliteetti voi olla sitten se juttu. (VY3)

Vanhempaintoiminnan sivutuotteena välit kasvatushenkilöstöön koetaan tulevan hyväksi, jolloin yhteistyö ja keskustelun laatu paranevat. Eräs vanhempaintoimija kokee, että hän pääsee helpommin mukaan kasvatushenkilökunnan kasvatustilaisuuksiin, kuin jos hän ei olisi mukana vanhempaintoiminnassa. Vanhempaintoimijat kokevat myös olevansa tärkeä linkki päiväkodin ja kodin välisessä yhteistyössä ja tiedottamisessa.

...mut tärkeintä siinä on, että tehdään yhteistyötä ja jutellaan keskenään ja suunnitellaan. (VY4)

Lastentarhanopettajat kokevat pääosin vanhempaintoiminnan tärkeänä yhteistyömuotona, joka myös parantaa vanhempien aktiivisuutta. He kokevat myös, että aktiivisesti

vanhempaintoiminnassa mukana olevat vanhemmat ovat helpommin lähestyttävissä ja kiinnostuneempia päiväkodin asioista. Erään vanhempaintoimijan mukaan vanhempaintoiminta on tapa kantaa vastuuta toiminnasta.

7.3.2 Taloudellinen tuki

Lastentarhaopettajat näkevät vanhempainyhdistystoiminnan tarkoituksena toimia päiväkotinsa taloudellisena tukena, jolla toimintaa voidaan lisätä. Eräskin lastentarhanopettaja kertoo päiväkodin vanhempainyhdistyksen varainkeruun mahdollistaneen kevätretken monta kertaa:

Tosi olennainen rooli. Koska meidän määrärahat ovat aika niukat niin tämä vanhempainyhdistys varainkeruulla on niinku ollu tosi ratkaseva. Me ollaan päästy joka kevät kevätretkille ja niitä on kaksi. Yksi pienille ja yksi isoille. Joka ikinen kevät. (LTO2)

...ovat järjestäneet lapsille jotain vähän kalliimpia juttuja, joita meillä ei ois missään nimessä ollu varaa tehdä. Se on ollu ihan mukava, se on ollu ehkä paras anti. (LTO4)

Myös vanhemmat sekä vanhempaintoimijat näkevät vanhempainyhdistyksen tärkeimpänä roolina päiväkodin taloudellisen tukijan ja varojen kerääjän.

.. toiminnan toteuttamiseen osoitetut rahat on ollu kortilla ja huomaa niinku et vanhempainyhdistys on oikeesti tosi tärkeä siinä.. Etenkin siinä taloudellisessa tukemisessa. (VY2)

Monessa vanhempainyhdistyksessä varoja kerättiin pitämällä myyjäisiä ja arpajaisia päiväkodissa ja päiväkodin juhlissa vanhempaintoimijat ovat myyneet kahvia ja pullaa ja pitäneet buffettia (noutopöytä). Näillä kerätyillä varoilla päiväkotitoiminta voi järjestää lapsille lisää kasvatusta tukevaa viriketoimintaa. Varainkeruun kautta katsottiin saatavan järjestettyä lapsille myös virkistystä, retkiä, konsertteja, erilaista kulttuuritoimintaa ja muita tapahtumia ja tilaisuuksia, joita ei päiväkodin ole mahdollista resurssien vähäisyyden vuoksi järjestää.

...kyllä moni juttu ois jäänyt tekemättä. (VY3)

Toisaalta lastentarhanopettajista puolet koki päiväkodin resurssien olevan riittävät ja katsoi näin ollen vanhempain toiminnan lähinnä merkityksellisemmäksi vanhemmille kuin päiväkodille tai sen lapsille.

*Vantaan kaupunki pystyy tarjoamaan lapsille ihan tasokasta päivähoitoa.
(LTO4)*

Varainkeruusta on hyötyä lapsille, siten että kerätyillä varoilla voidaan päiväkotiin hankkia uusia leluja rikkoutuneiden tilalle. Vanhempainyhdistyksen varainkeruulla rahoitettiin muutamassa päiväkodissa valokuvaraha (päiväkodin toiminnan dokumentointi) ja joitakin kuljetuksia. Yhdessä päiväkodissa toivottiin varainkeruun koskevan ainoastaan kulttuuritoimintaa ja erään lastentarhanopettajan mielestä varainkeruun ei tule olla vanhempainyhdistyksen ainoa rooli, vaan toimintaa tulisi kehittää ”...siihen suuntaan, että me saatais sellaisia yhteisiä keskusteluiltoja ja muutenkin tällaisia ehkä toiminnallisia tapahtumia.”

Eräs vanhempain toimija kuvailee vanhempainyhdistyksen hankkivan kerätyillä varoilla mahdollisuuksien mukaan tavarahankintoja päiväkodin henkilökunnan toiveiden pohjalta. Esimerkiksi viime vuonna vanhempainyhdistys oli luvannut hankkia pienten lastenryhmiin pukeutumistelineitä päiväkodin henkilökunnalle, vaikka myöhemmin osoit-tautuikin, etteivät telineet sitten olleetkaan päiväkotiin sopivat.

7.3.3 Lelujen ja materiaalien hankinta

Puolet vanhempainyhdistystoimijoista, sekä lastentarhaopettajista näkee tavaroiden hankinnan vanhempainyhdistyksen keskeisenä merkityksenä päiväkodille. Myös eräs vanhempi näkee vanhempainyhdistyksen toiminnan tavoitteena päiväkodille varainkeruun tuloksena hankittavat tavarat. Vanhempainyhdistystoiminnan varainkeruulla voidaan rikastuttaa lasten arkea hankkimalla uusia kirjoja, pelejä, leluja ja askartelumateriaaleja. Vanhemmat voivat olla luottavaisin mielin kun päivähoidossa on tarjolla lapselle hänen kasvuaan tukevia asioita. Vaikka päivähoidon määrärahat ovatkin rajalliset, vanhempainyhdistystoiminta voi täydentää sitä omalla varainkeruullaan.

Päiväkodissa on tosi rajalliset nämä määrärahat, jos lelut menee rikki ni ei välttämättä saada uusia tiloille. (VY1)

Päiväkodin henkilökunta hyötyy tavarahankinnoista erityisesti materiaalihankintojen kautta, kun heillä on tarvittavat välineet opetukseen.

Kyllä ovat kovasti kiittäneet, että kyllä moni juttu ois jäänyt tekemättä ja askarteluvälineitä tilattu. Tottakai se auttaa niitä opettajia kun niillä on tarpeelliset välineet. (VY3)

Esimerkiksi eräässä päiväkodissa vanhempainyhdistyksen hoidettavaksi ajateltiin antaa ksyliitol -purukumien hankinta lapsille ja eräs vanhempainyhdistys oli hankkinut päiväkodille teatterilavasteita. Vanhempaintoiminta kohdistuu suoraan päiväkodin lasten ja kasvatushenkilöstön tarpeisiin.

Ja tota vanhempaintoimikunta kerää rahaa... virkistyskäyttöön ja sitten näitä tarvikkeita varten. (VY1)

7.3.4 Viriketoiminnan ja tapahtumien järjestäminen

Vanhempaintoimijoiden, lastentarhaopettajien sekä erään vanhemman näkemyksen mukaan vanhempainyhdistys hyödyttää päiväkotia järjestämällä retkiä, myyjäisiä ja viriketoimintaa. Eräässä päiväkodissa vanhempainyhdistys oli järjestänyt päiväkodin kevätjuhlat virkistysulkoilualueella ja vanhempainyhdistys tarjosi vielä ilmaisen buffetin osallistujille.

Vanhempaintoimikunta hoiti sitten tän buffetin, elikkä tarjoilun sitten siihen lopuks. Paistettiin makkaraa ja sitten... oli mehu- ja pulla- ja vaahtokarkki-tarjoilu. Meil oli niin paljon kertynyt niitä varoja, että se oli kaikille ilmanen. Ja henkilökunta ja vanhemmat oli kaikki ihan yllättyneitä, kun ei maksanut mitään, mikään mitään. (VY1)

Lapsille vanhempaintoiminnan kustantamat tapahtumat antavat vaihtelua päiväkodin arkirutiineihin. Eräässä päiväkodissa joulutapahtuma hoidettiin yhteistyössä: vanhempainyhdistys järjesti kahvion ja henkilökunta joulupolun. Toisessa päiväkodissa vanhempainyhdistys oli kerätyillä rahoilla järjestänyt siirrettävän eläinpihan käymään päiväkodin pihalla. Usein vanhemmat kokevat positiivisena, että päiväkodissa järjestetään tapahtumia ja retkiä. Erityisesti kulttuuriset virikkeet koetaan mielekkäänä, koska vanhempien ilta-aika on rajallista ja toisaalta vanhemmat toivoisivat päiväkodin huolehti-

van osasta lapsen kulttuurikasvatusta. Erään vanhemman mielestä vanhempainyhdistyksen kuuluisi ideoita ja toteuttaa ainoastaan ilta-aikaan järjestettäviä tapahtumia.

Voidaan niin sanotusti vapaa-ajalla tavata muita vanhempia ja lapsia ja se toiminta on vähä semmosta vapaamuotosempaa ku siellä päiväkodissa, kun siellä on tietty se ohjelma ja se rytmi, mist ei sit hirveesti liuta niistä säännöistä ja rutiineista... Vanhempainyhdistys vois olla se organisaattori, joka tekee sen työn siihen. .... Sit menee ihan päiväkotiajan ulkopuoliselle ajalle, jos tahdotaan tavata tai organisoida tapahtumia. (V1)

7.4 Vanhempain toiminnan tuen- ja kehittämistarpeet

Kaikki vanhempain toimijat näkevät päiväkodin tärkeimmäksi yhteistyökumppaniksi ja tuen tarjoajaksi. Tuki ja kannustus päiväkodin henkilökunnan ja johtajan puolelta koetaan toiminnan mahdollistajaksi. Lisäksi päiväkotia tarjoaa vanhempain toiminnalle tilat.

...henkilökunnan tuki siihen toimintaan on aivan olennaista et kun he tavallaan luo puitteet sille, että toiminta pystyy pyörimään siellä tiloissa. Mehän tarvitaan tietenkin päiväkodin tiloja ja muuta tällaista niinku siihen käyttöön. Et silloinku seon se sellaista kannustavaa sieltäkin se.. se ote niin niin sillonhan se on parhaimmillaan ja silloinhan se toimii hyvin.(VY2)

Myös henkilökunnan osallistuminen vanhempain toimintaan ja oman vapaa-aikansa antaminen vanhempain toiminnan mahdollistamiseksi on vanhempain toimijoille merkittävä tuki.

Puolet vanhempain toimijoista kertoi, että yhteistyö päiväkodin henkilökunnan kanssa on toiminut moitteettomasti. Sekä vanhempain toimijat, että lastentarhaopettajat mainitsivat, että henkilökunnan on syytä olla mukana kuulemassa, vaikuttamassa ja kertomassa oma arvionsa toiminnasta. Eäs vanhempi kehittäisi yhteistyötä hankkimalla päiväkodin henkilökunnasta yhteyshenkilön, joka olisi kiinnostunut vanhempain toiminnasta ja voisi osallistua kokouksiin. Myös vanhempain toimijoiden joukosta voisi olla yhteyshenkilö, jonka vastuulla olisi tiedottaminen päiväkodin henkilökunnan suuntaan. Tärkeää olisi, että yhteyshenkilöt kommunikoisivat keskenään. Eräs vanhempain yhdistystoimija ehdottaa, että myös vanhempain yhdistystoimijat hyötyisivät siitä, jos eri lähi-

alueen yhdistykset tekisivät keskenään enemmän yhteistyötä ja jakaisivat yhteisissä kokouksissa toimintaideoita toisilleen.

Useat haastateltavat kehittäisivät toimintaa yhteisten keskusteluiltojen muodossa. Eräs lastentarhanopettaja näkee, että vanhempainyhdistyksen kokouksissa paikalla olleet päiväkodin henkilökunnan jäsenet voisivat tuoda vanhempainyhdistyksen kokouksissa saamia tietoja paremmin muiden päiväkodin työntekijöiden tietoon. Toinen lastentarhaopettaja näkisi tarpeelliseksi, että päiväkodin henkilökunnan jäsenet osallistuisivat aktiivisemmin vanhempainyhdistyksen kokouksiin ja talkoisiin. Kolmannen lastentarhanopettajan mielestä yhteistyö hioutuu ajan myötä, kun keskustellaan ja selitetään päivähoitoa. Neljäs lastentarhanopettaja näkee kehityskohdan itsearviointissa ja menneen vuoden työn onnistumisen arviointina, jolloin saadaan selville päivähoidon tarpeita, joihin vanhempainyhdistys voisi keskittyä.

Haastateltavista suurin osa näkee päiväkodin asiakasvanhempien tuen tärkeäksi toiminnan mahdollistajaksi. Etenkin uusien aktiivisten vanhempien tukea tarvittiin lähtemällä mukaan toimintaan tai tuomalla ideoita vanhempainyhdistystoimijoiden tietoon. Vanhempainyhdistystoiminnan jatkumisen kannalta nähtiin oleellisena, että vanhemmat innostuisivat lähtemään yhdistyksen toimintaan mukaan ja hakeutuisivat myös sen hallitustehtäviin. Erään vanhempainyhdistystoimijan mielestä vanhempaintoimintaa voisi markkinoida sekä vanhempainyhdistyksen, että päiväkodin puolelta. Erään vanhemman mielestä uusia vanhempia voitaisiin innostaa mukaan rekrytointitapahtuman avulla. Toisen vanhempaintoimijan mukaan yhteistyö päiväkotiiin on toiminut hyvin, mutta huolta aiheuttaa uusien toimijoiden saaminen mukaan toimintaan.

Tämmönen perinteinen tilaisuus joulumyyjäiset ja piparkakkutalotalkoot ja kyllä siellä aina on tota se sama porukka vääntämässä niitä piparkakkutaloja. Et se on aika työlästä. Että lisää porukkaa halutaan aina. Ja vaikka niitä niiku viestejä ja sähköposteja lähetetään niin, aina on ne samat, jotka osallistuu vuosi toisensa jälkeen. Et semmosta mainosta ja aktiivisuutta niin semmosta, semmosta kaivataan niinku lisää. (VY1)

Eräs vanhempi arvioi, että toiminta kehittyisi, kun päiväkodin ja vanhempainyhdistyksen kokouksia pidettäisiin tiheämmin. Erään vanhempaintoimijan mielestä vanhempaintoiminta olisi parhaimmillaan luonnollinen osa varhaiskasvatusta.

.. Itseasiassa vanhempaintoiminta on varmaan parhaimmillaan semmoista et se ei oo niin.. Et siit ei niinku tehdä kauheesti numeroo, et se on semmosta vähän niinku sellaista päivittäistä ja arkista ja tavallaan niinku luonteva osa sitä päiväkodin ja vanhempien välistä kanssakäymistä. (VY2)

Joidenkin varhaiskasvatustoimijoiden mielestä Vantaan kaupunki voisi toimia vanhempainyhdistyksille tuen ja neuvojen antajana. Eräs vanhempaintoimija toivoisi saavansa enemmän tietoa kaupungin varhaiskasvatusta koskevista päätöksistä.

Et esimerkiksi Vantaan kaupungilla tehdään paljon meitä kiinnostavia ja koskevia päätöksiä ni niistä ois hyvä saada tieto nopeesti, et meilläkin ois aikaa reagoida. Antaa oma kanta mahdollisesti asiaan.(VY4)

Erityisesti lastentarhanopettajat toivoivat, että Vantaan kaupunki voisi järjestää aikaa vanhempien kohtaamiselle työaikana, sillä arjessa tapahtuva kohtaaminen on hyvin nopeaa ja kiireen täytteistä. Eräs vanhempaintoimija antaisi päiväkodin tehtäväksi vanhempaintoiminnan käynnistämisen, johon ohjeistus tulisi Vantaan kaupungilta.

Eli tää tarkoittais, et se vois tulla vaikka päiväkodin johtajan osalta jos ei ihan neuvoja ja pyyntöjä niin miks ei Vantaan kaupungilla vois olla joku ohjeistus näihin tai joku suositus tai ainakin silleen et jos katsotaan et päiväkodissa ois tarpeen, ni ois jotku konkreettiset helpot neuvot kuinka edetä asian kanssa.(VY4)

Eräs vanhemman ja lastentarhanopettajan mielestä vanhempainyhdistys voisi saada kunnalta rahallista tukea toimintaansa.

Sen vanhempaintoiminnan henki on ne ihmiset, jotka sinne on vapaaehtoisesti hakeutuneet. Et tietysti, kyllähän yhdistystoiminnassa on aina kuluja, riippuu minkälaista toimintaa siellä on niin vois minusta kunnalta saada jotain pientä avustusta projekteihin ja retkiin tai jotain.(VI)

Eräs lastentarhaopettaja tahtois vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan kesken järjestettäväksi jonkin yhteisen ajan keskustelua varten. Se voisi olla työnantajan puolelta järjestettävä päivä kerran kuussa, jolloin vanhemmat ja henkilökunta ehtisivät kohdata.

Se ois semmosia järjestelykysymyksiä ja siinä vaadittais luovuutta vähä nyt miettimään et mitenkä... työnantajapuoli mukaan, järjestää vaikka kerran kuussa päivän kohdata. Kun kuitenkin työajan puitteissa, jos me ollaan illalla täällä mehän saadaan siitä ylityötä ja se ylityö pitää ottaa joskus pois ja sitten kun tää päivähoidon arki on aika hektistä, ni mielellään kyllä täälläkin pitäis henkilökunnan sen kaheksan tuntia kaikki paikalla täällä.(LTO1)

Puolet haastatelluista vanhempainoimijoista ja lastentarhanopettajista mainitsivat tärkeäksi Suomen Vanhempainliiton tuen järjestönä, informaation antajana ja apuna pyörittää vanhempainoimintaa. Vanhempainoimijat näkevät, että Suomen Vanhempainliitto tuottaa paljon tiedotteita, sieltä tulee kutsuja seminaareihin, ideoita toiminnan kehittämiseen sekä linkkejä tiedonhakuun.

Tottakai on ollu hirveen hyviä nää vanhempainliiton ideat, mitä me ollaan sieltä saatu tämmöset yhteis. Niin ku kaikenlaisia linkkejä, mistä saa kaikenlaista tietoo ja se on minusta ollu ihan hyvää. Se tuki on tietysti ihan hyvä. (VY3)

Yhden lastentarhanopettajan mielestä vanhempainoiminta ei tarvitse ulkopuolista tukea, vaan kehittää itse itseään.

7.4.1 Vanhempain aktiivisuus

Vanhempainoimijoiden aktiivisuus koetaan joko positiivisena päiväkodin toimintaa tukevana voimana, tai negatiivisena päiväkodin kasvatussisältöihin puuttuvana rasitteena. Joidenkin lastentarhaopettajien näkemyksen mukaan vanhempain aktiivisuus voi olla myös rasite. He kokevat, että vanhempainoiminta tuottaa myös lisätyötä päiväkodin henkilökunnalle. Eräs lastentarhaopettajista lisää, että vanhempainoiminnan tulisi olla riippumatonta henkilökunnan resursseista.

Siinä tuppas käymään niin, että vanhemmat on hyvin aktiivisia ja haluais sanella, et miten päiväkodissa toimitaan. (LTO3)

Lastentarhaopettajat olivat kovin eriäviä mielipiteissään vanhempainoiminnasta. Yhdessä päiväkodissa vanhempainoimintaan suhtautuminen oli varauksellista. Siellä

vanhempain toiminnan koettiin sekoittavan päiväkodin omaa toimintaa. Tässä päiväkodissa vanhemmat koettiin vaativiksi ja haluavan puuttua päiväkodin opetussisältöihin liian vahvasti. Muissa päiväkodeissa vanhempain toiminta koettiin positiivisena voimavarana. Usein vanhemmat olivat tervetulleita retkille ja osallistumaan päiväkodin toimintaan.

Meillä on ollu joskus täällä työpaikkavierailuja ja me ollaan menty jonkun lapsen vanhemman työpaikalle menty käymään. On ollu tosi kivoja. Joku vanhempi on tullu kertomaan meille omasta työstään tuonne ryhmään. Ja ne on ollu tosi hyviä juttuja. Ja miks ei, jos jollain on jotain hyviä taitoja, mitä me niin ku voitais hyödyntää. Vaikka joku mummo tänne lasten kanssa leipomaan. Tai ihan mitä vaan. Et tämmöset ois tervetulleita.”. (LTO1)

Joidenkin vanhempain toimijoiden motiivina oli lähteä mukaan vanhempain toimintaan, jottei vanhempain toiminta olisi loppunut, sillä halukkaita vanhempia on todella vähän. Eräs vanhempain toimija kokee samojen ihmisten pyörittävän toimintaa vuodesta toiseen:

Kyllähän se on aika harva äiti ja isä joka on aktiivinen siellä. Että ne samat vanhemmat on sitten aktiivisia sekä siellä päiväkotitasolla, että siellä koulutasolla. Että se on ihan selkeesti nähtävissä. Että harmittavan vähän siihen osallistutaan. (VY3)

Erään vanhempain toimijan mukaan vanhempain toiminnan tarkoitus on olla tiiviimmin mukana oman lapsen arjessa. Joillekin vanhemmille vanhempain toiminta voi tarkoittaa tiedotuslappujen lukemista ovilta, kun taas toisille se merkitsee toiminnan puitteiden luomista. Eräs vanhempain toimija näkee yhdistystoimintaan mukaan lähtemisen oikeudeksi ja velvollisuudeksi. Hän kokee tärkeänä tietää, millaisissa olosuhteissa lapset ovat päivänsä ja mitä heille kuuluu.

Mä koen sen ihan oikeudeksi, että velvollisuudeksi, Pidän sitä hyvin tärkeänä, että olen perillä siitä minkälaisissa oloissa lapset on ja mitä heille siellä kuuluu. ... Tottakai mä koen, että on velvollisuus tehdä kaikki sen eteen, että... Eikä vaan jättää ne sinne ja hakee illalla pois. Et ei se vaan oo se. (VY3)

Erään vanhempaintoimijan mielestä vanhempaintoiminta on sekä mukavaa että palkitsevaa tekijälleen.

Tärkeintä ei ole se, että yhdistystoiminta vie oman lapsen asioita eteenpäin, vaan hyvinolon tunne tulee vapaaehtoistyöstä, jossa tulee merkityksellisen tekemisen tunne. (VY4)

Eräs vanhempaintoimija taas näkee motivaatiokseen halun vaikuttaa alueensa lapsiperheisiin vaikuttaviin päätöksentekoon ja niiden läpiviemiseen. Eräs vanhempaintoimija kertoo vanhempainyhdistyksensä saaneen hyvää palautetta aktiivisesta toiminnastaan ja kokevansa tekevän tärkeää työtä.

Ihmiset tykkää, että me ollaan olemassa, tää on tosi tärkeä. Tää on niin kuttullu jäsenistöltä, muilta perheiltä, päiväkodissa ollaan oltu musta tyytyväisiä, että tällanen on olemassa ja just vuoropuheluna keskustelukanavana Ja meille itselle se on tietysti tosi tärkeä. Et kyl mä oon semmosta viestii saanu kaikin puolin. Kyl me koetaan tekevämme erittäin tärkeä työtä. Ollaan ihan ylpeitä, että yhdistykset ja toimikunnat on olemassa. (VY4)

Motivaatioksi lähtee mukaan vanhempaintoimintaan nähdään seuraavat lähtökohdat: lasten etujen ajaminen, virikkeiden saaminen itselleen ja toiminta yhteisen hyvän eteen. Eräs vanhempi näkee vanhempaintoiminnan vanhempien aktiivisuuden purkamisena.

Et se on ehkä enempi niille vanhemmille semmosta, jos ei oo muita harrastuksia ni paikka mihin ne voi purkaa semmosta aktiivisuuttaan. (VI)

7.4.2 Ihannetilanne

Kysyimme jokaiselta haastateltavalta millaista vanhempaintoiminta voisi olla parhaimmillaan ja tässä kuvailemme aineiston pohjalta rakennetun ihannetilanteen siitä.

Vanhempaintoimijoiden mukaan unelmatilanne olisi, että useat vanhemmat olisivat kiinnostuneita toiminnasta ja osallistuisivat aktiivisesti. Lisäksi vanhemmat lähtisivät helposti mukaan vanhempaintoimintaan. Vanhempaintoiminta olisi arkipäiväistä ja luontevaa kanssakäymistä vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan kesken. Vanhempia olisi toiminnassa paljon ja uusien toimijoiden mukana saataisiin paljon tuottoisia

ideoita. Kannatusmaksuja voisi maksaa, mutta oma osallistuminen olisi tärkeintä. Vanhemmat voisivat olla retkillä lisäksi. Voitaisiin järjestää tapahtumia ja rahoittaa kaikkien lasten osallistumista.

Jokaisesta päiväkodin lapsiryhmästä löytyisi vanhempi, joka toimisi yhteyshenkilönä vanhempainyhdistyksessä ja välittäisi tietoa oman lapsensa päiväkodin lapsiryhmälle. Tiedonkulku toimisi hyvin. Myös lapsen näkisivät, että toiminta on arvokasta. Tehtäisiin asioita, jotka ovat tarpeellisia ja ajankohtaisia. Yhteistyö olisi tiivistä, esteetöntä ja helppoa. Kokoukset olisivat lyhyitä ja niitä pidettäisiin vain tarvittaessa. Vanhempainyhdistyksen tehtävä voisi olla pääasiassa varojenkerääjä, jolla päiväkodille voitaisiin tehdä tavarahankintoja ja järjestää tapahtumia. Kommunikointi, viestintä, yhteistyö ja yhteisöllisyys olisivat arvostettuja. Vanhempaintoiminta olisi virallisesti tunnustettua ja vanhempaintoimijat saisivat tietoa heitä koskevista päätöksenteoista. Olisi rento kommunikointiyhteys päiväkodin varhaiskasvattajiin sekä keskusteluyhteys kaupungin varhaiskasvatusedustajiin.

Lastentarhanopettajat toivoivat, että vanhemmat tulisivat rohkeasti keskustelemaan ja esittäisivät omia ajatuksiaan. Käytäisiin paljon avointa keskustelua. Vallitsisi rento keskinäisen ymmärryksen ja luottamuksen ilmapiiri, jossa uskaltaisi kysyä ja sanoa asioita suoraan. Yhdistyksen kautta saataisiin tietää lisää vanhempien ajatuksia. Keskustellen henkilökunnan kanssa vanhempainyhdistystoimijat suunnittelisivat toimintaansa. Vanhemmat voisivat olla enemmän mukana päiväkodin arjessa ja vanhemmat voisivat osallistua toimintaan haluamallaan tavalla. Vanhempaintoiminta ei kuitenkaan kajoaisi varhaiskasvatussisältöihin, eikä olisi mitenkään tungettelevaa.

Vanhempaintoiminnan ja varhaiskasvatuksen roolit olisivat selkeästi erilaiset. Yhteistyötä vanhempien kanssa tehtäisiin päivittäin. Vanhempaintoiminta voisi tehdä täydentävää varainhankintaa ja hankkia päiväkotiin materiaaleja. Rahalla voitaisiin myös järjestää lapsille kulttuurista toimintaa tai vanhemmille ilta-aikaan luentoja. Iltaohjelmaa tuotettaisiin myös muille perheille. Vanhemmat ajaisivat kaikkien lasten etua. Uusia perheitä innostuisi mukaan toimintaan. Vanhemmat tutustuisivat toisiinsa ja voisivat järjestää esimerkiksi lapsiparkkitoimintaa, jotta osa vanhemmista saisi illan vapaaksi.

Vanhempien mukaan vanhempaintoiminta olisi vapaaehtoista toimintaa päiväkotiajan ulkopuolella. Vanhempia olisi paljon mukana toiminnassa ja uusia toimijoita hankittaisiin koko ajan lisää. Toimintaa ei tyrkytettäisi ja varainhankintoihin osallistuminen olisi

vapaaehtoista. Varainkeruulla saadut rahat laitettaisiin kulttuurisiin virikkeisiin kuten teatteriin. Kalliita retkiä ei järjestettäisi. Toiminta olisi maksutonta puuhastelua, johon kenenkään taloudellinen tilanne ei vaikuttaisi. Toiminta tuottaisi piristäviä toimintoja ja tapahtumia päiviin. Vanhempaintoiminta ei vaikuttaisi päiväkodin varsinaiseen toimintaan. Yhteistyö vanhempainyhdistyksen, päiväkodin ja kodin välillä olisi tiivistä. Epäkohdista puhuttaisiin ja haettaisiin yhdessä ratkaisua.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haastatelluista lastentarhanopettajista kaikki tiesivät käsitteen vanhempainyhdistystoiminta sekä sen toiminnan tarkoituksen jo siitä syystä, että kaikki heistä työskentelivät päiväkodissa, jossa toimii vanhempainyhdistys. Yhdelle vanhemmalle, joka ei ole mukana vanhempaintoiminnassa, käsite vanhempaintoiminta oli vieras, mikä näkyi myös hänen vastauksissaan tietämättömyytenä. Hänen suhtautumisensa ja näkemyksensä vanhempaintoiminnasta olivat kuitenkin positiiviset.

Joillekin vastanneille vanhemmille vanhempaintoiminta ei ollut selvä sisällöllisesti ja moni heistä esitti toiminnan stereotyyppisesti eikä nähnyt toiminnan potentiaalia ja sitä, että toimintamuodot vaihtelevat jokaisen päiväkodin ja niiden vanhempien omien lähtökohtien ja tarpeiden mukaan. Monelle vanhempaintoiminta stereotyyppisesti edusti juuri pelkkää ”pullakahvi”-toimintaa, mitä se ei aina kuitenkaan ole. Monille vanhempaintoimijoille toiminta tarkoitti ensisijaisesti nimenomaan tilaisuuksien ja kahvituksien järjestämistä päiväkodin puolesta.

Opinnäytetyön tuloksissa vanhemmat ja päiväkodin henkilökunta antoivat haastatelluissa erilaisia merkityksiä vanhempaintoiminnalle päiväkodin arjessa. Suurimmalle osalle vanhempainyhdistystoimijoista sekä eräälle lastentarhanopettajalle vanhempaintoiminta edusti toimintaa, jolla on tärkeä merkitys lasten hyvinvoinnille ja viihtymiselle päiväkodissa. Tämä ei tullut suoraan ilmaistuna esiin kaikkien haastateltavien vastauksissa vanhempaintoiminnan tarkoituksena. Tästä huolimatta haastateltujen vanhempien ja lastentarhanopettajien esittämät tavoitteet, joihin vanhempaintoiminta heidän mielestään pyrkii, usein hyödyttävät niin päiväkotia kuin sen perheitä.

Vanhempaintoiminta voi lisätä lapsen hyvinvointia joko suoraan tai välillisesti. Osa haastateltavista näki vanhempaintoiminnan antavan lapsille hyvän roolimallin yhdessä toimimisesta. Kun lapset näkevät, että heidän vanhemmat ja päiväkodin henkilökunta ovat kiinnostuneita heidän voinnistaan ja järjestävät heille yhdessä hauskoja tapahtumia, heillekin voi syntyä arvostus yhteistoimintaa kohtaan. Lasten on tärkeää nähdä, ettei kaikesta tarvitse kilpailla ja aikuisten on hyvä antaa lapsille malli siitä, kuinka yhteisen hyvän eteen voidaan tehdä asioita. Toiminnan yhteisön hyväksi ei tarvitse rajoittaa pelkästään lapsen lähipiiriin, vaan se voi ulottua koko kylän kattavaksi yhteistoiminnaksi.

Vanhempaintoimijat näkivät voivansa vaikuttaa toiminnallaan niin oman päiväkotinsa asioihin kuin myös lapsensa kasvatukseen. Lastentarhanopettajien mukaan vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa paitsi oman lapsensa kasvatukseen liittyviin asioihin, niin myös siihen, millaista yhteistyötä vanhempainyhdistys ja päiväkoti tekevät. Vanhempaintoimijat ja päiväkodin henkilökunta voivat yhdessä keskustellen päättää, millaisia tapahtumia päiväkodissa järjestetään ja millaisia hankintoja tehdään perustuen päiväkodin lasten tarpeisiin. Moni vanhemmista mainitsi aktiivisen toiminnan vaikuttavan siihen, että kasvatushenkilökuntaan on vaivattomampaa olla yhteydessä ja heidän kanssaan voi puhua helpommin myös mieltä askarruttavista asioista. Toisaalta osa vanhempaintoimijoista koki, että vanhempainyhdistyksellä on potentiaalia osallistua myös alueelliseen päätöksentekoon.

Osallistumalla varhaiskasvatustoiminnan järjestämiseen ja tarpeellisten asioiden hankintaan vanhemmat tukevat samalla myös päiväkodin henkilökunnan työtä ja tätä kautta heidänkin viihtyvyyttään ja jaksamistaan. Vanhempaintoiminnalla voidaan vähentää lapsen vaikuttavien mikrosysteemien, päiväkodin ja kodin, välisiä eroja ja näin ollen lisätä näiden integroitumista lapsen eduksi (Hujala ym. 1998: 128). Vanhempaintoiminta auttaa muodostamaan sosiaalisia suhteita ja on eristäytymistä ehkäisevää toimintaa, joka edistää yhteisöllisyyttä (Hämäläinen 1999:63). Yhteisöllisyys lisääntyy, kun alueen perheet lapsineen sekä päiväkotien työntekijät osallistuvat päiväkodin ja vanhempainyhdistyksen järjestämiin yhteisiin tapahtumiin, kuten esimerkiksi kirpputoreihin. Tämän kaltaiset yhteiset tapahtumat auttavat päiväkodin asiakasperheitä ja heidän lapsiaan tutustumaan muihin lähialueen perheisiin ja mahdollistavat vertaistuen saamisen. Suurin osa lastentarhanopettajista näki, että vanhempaintoiminta voisi tarjota vanhemmille vertaistukea ja kasvatuksellista apua ja pitivät sitä yhtenä tärkeimmistä vanhempaintoiminnan eduista. Vanhempaintoiminnan nähtiin tarjoavan vanhemmille mahdolli-

suuden harrastustoimintaan ja yhteen kokoontumiseen, joka palvelee myös vanhempien omia tarpeita.

Perheille vanhempainyhdistystoiminta voi olla tiedonvälittäjä ja viestintäkanava vanhempien, yhteiskunnan toimijoiden ja päiväkodin henkilökunnan välillä. Vanhempainyhdistystoiminnan avulla vanhemmat voivat saada lisää tietoa liittyen lapsensa kasvatukseen. Tällöin vanhempaintoiminta tukee sekä vanhempia että päiväkodin henkilökuntaa, ja näin ollen myös lapsen kasvua ja kehitystä vahvistamalla lapsen kasvatusympäristöjen yhdenmukaisia olosuhteita. (Hujala ym. 1998: 128). Yhteiskunnallisten arvojen lapsiystävällisiksi muokkautumisella on vaikutusta myös lapsen mikrosysteemeihin. Toisaalta vanhempaintoiminta voi myös olla väylä, jolla tuoda vanhempia koskevaa yhteiskunnallista keskustelua heidän tietoonsa, jolloin vanhempainyhdistyksen kautta voidaan vaikuttaa heitä koskevaan päätöksentekoon.

Opinnäytetyön tuloksista ilmenee, että vanhempaintoiminta edistää kasvatuskumppanuutta, joka sijoittuu mesosysteemiin kontekstuaalisen kasvun mallissa. Vanhempaintoiminta antaa varhaiskasvatukseen uuden ulottuvuuden mahdollistamalla syvemmän ja rikkaamman vuorovaikutuksen päiväkodin ja vanhempien välillä ja tätä mesosysteemiä vahvistamalla parannetaan myös kasvatuksen laatua (Hujala ym.1998: 128, 131). Vanhempaintoiminta osana varhaiskasvatusta täydentää molemmin puolista ymmärrystä asioihin, vahvistaa kasvatuskumppanuutta ja tuo molempien, vanhempien ja päiväkodin, näkökulmasta lasten tarpeet esiin. Tiivis yhteistyö ja avoin kaksisuuntainen kommunikatio edesauttavat lapsen kasvattajia tukemaan ja ymmärtämään lapsen erilaisten kasvu ympäristöjen eroja ja niiden vaikutusta lapseen (Hujala ym. 1998: 128). Tämä on erityisen hyödyllistä, sillä se helpottaa lapsen arkea päiväkodissa ottamalla huomioon hänen yksilölliset tarpeensa (Hujala ym. 1998: 127). Yhteistyö ja vanhempien saaminen mukaan kodin ulkopuoliseen kasvatukseen on myös laadukkaan päivähoitokasvatuksen ehto, sillä tutkimusten mukaan perheen ja varhaiskasvatuksen yhteensopivuus on laatu tekijä, jolla on suuri yhteys lapsen kasvun ja kehittymisen mahdollisuuksiin. (Hujala-Huttunen – Nivala 1996: 35.)

Lastentarhanopettajista puolet koki päiväkodin resurssien olevan riittävät tarjoamaan tasokasta varhaiskasvatusta Vantaalla ja katsoi näin ollen vanhempaintoiminnan merkityksellisemmäksi vanhemmille kuin päiväkodille tai sen lapsille. Päivähoidon määrärahat ovat pienet, mutta riittävät kuitenkin mahdollistamaan hyvän kasvatusympäristön

lapsille. Vanhempain toiminnalla voidaan täydentää ja rikastuttaa varhaiskasvatuksen sisältöä. Vanhempain toiminnan järjestämisen yhteisen varainkeruun ansiosta rikkoutuneiden lelujen tilalle voidaan ostaa uusia leluja. Toisaalta päiväkodin varhaiskasvatusta voidaan monipuolistaa tämän lisäksi myös varainkeruulla hankituilla retkillä tai kulttuurielämyksillä. Näin ollen varhaiskasvatukseen voidaan tuoda elementtejä, jotka palvelevat päiväkodin mikrosysteemin toimintaa. Toisaalta retket, kulttuuriset virikkeet ja erilaiset tapahtumat tuovat lapsille kaiken muun hyvän lisäksi myös uusia kosketuspintoja eksosysteemiin eli alueeseen, jossa yhteiskunnan aikuiset toimivat ja jota varten heitä kasvatetaan (osaksi toimivaa yhteiskuntaa). Kulttuuriset virikkeet tukevat lapsen kehitystä, oppimista ja kasvua, sillä toiminnan tulokset itsessään kehittävät lapsen taitoja ja tietoja, mutta vaikuttavat myös lapsen käsitykseen ympäröivästä yhteiskunnasta ja sen toiminnasta.

Lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttaa olennaisesti myös se, minkälainen vuorovaikutussuhde muodostuu erilaisten kasvu ympäristöjen välille (Hujala-Huttunen – Nivala 1996: 21). Tämän vuoksi yhteistyötä ja kommunikointia eri yhteiskunnan toimijoiden välillä tulisi ylläpitää ja tehostaa, jotta lapselle voitaisiin taata mahdollisimman eheä, optimaalinen kasvu ympäristö. Tuloksissa käy ilmi, että vanhempain toiminnalla halutaan tiivistää varhaiskasvatustoimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä, sillä yhdessä toimiminen lapsen parhaaksi on vanhempain toiminnan perusta.

Tuloksien mukaan ensisijaisesti vanhempain toiminnalle on tärkeintä päiväkodin tuki. Vanhempain toiminnan lähtökohtana on hyödyttää päiväkodin toimintaa ja tukea informaation kulkua. Tehtävää helpottaa, jos varhaiskasvatushenkilökunta kokee vanhempain toiminnan mahdolliseksi päiväkodin toimintaa tukeväksi osaksi ja haluavat yhdessä kehittää toimintaa. Mitä aktiivisemmin päiväkodin henkilökunta on osallistumassa tapahtumien järjestämiseen ja vanhempain yhdistyksen kokouksiin, sitä parempana yhteistyö koetaan kummaltakin puolen.

Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että tuki päiväkodin vanhemmilta on tärkeää, sillä ilman aktiivitoimijoita ei vanhempain yhdistystoiminta voisi jatkua. Uusien jäsenten myötä vanhempain toiminta voi saada uusia ideoita toimintansa kehittämiseen ja päiväkodin tukemiseen. Jos uusia jäseniä ei saada hallitukseen, toiminta joutuu katkolle tai voi loppua kokonaan. Opinnäytetyön tuloksien mukaan Suomen Vanhempainliitolta kaivattiin tukea vanhempain yhdistysten perustamisessa ja tiedon välittämisessä. Van-

taan kaupungilla nähtiin olevan merkittävä rooli kunnallisten asioiden tiedon välittäjänä. Myös suora keskusteluyhteys varhaiskasvatuksen päättäjien kanssa koettiin tarpeelliseksi.

Osa päiväkodin henkilökunnasta haluaa, että vanhempaintoiminta on heidän resurssistaan riippumatonta toimintaa ja että vanhemmat eivät puutu päiväkodin varhaiskasvatussisältöihin liiaksi omilla ideoillaan, jolloin vanhempien vaativuus voi olla myös kuluttavaa päiväkodin henkilöstölle ja viedä aikaa muusta päiväkotitoiminnasta. Tuloksista kuitenkin ilmeni, että vanhempaintoiminta on usein suuri tuki päiväkodille ja hyödyttää myös päiväkodin työntekijöitä. Kun vanhemmat keskustelevat varhaiskasvatushenkilöstön kanssa ja aidosti kuuntelevat, millaista tukea henkilökunta kokee tarvitsevänsä päivähoiton sujumisen lisäämiseen, se auttaa luomaan vanhempaintoiminnasta voimavaran päivähoitoon.

9 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Pyysimme Vantaan kaupungin sivistystoimelta luvan tehdä haastatteluja heidän kuntansa alueen päiväkodeissa. Saatuaamme luvan valmistimme opinnäytetyöstämme mielestämme kattavan tiedotteen (Liite 1), jota jaoimme päiväkodeihin ja vanhemmille. Kirje sisälsi pääpiirteittäin selitettynä opinnäytetyömme sisällön ja myös yhteystietomme, jos jollain olisi tarvetta olla meihin yhteydessä opinnäytteen vuoksi jälkikäteen.

Korostimme ennen jokaisen haastattelun aloitusta, että olemme salassapitovelvollisia haastattelussa tietoon saamiemme henkilötietojen ja muiden tunnistetietojen suhteen ja taltiointimateriaalia tullaan käyttämään ainoastaan opinnäytetyön tulosten analysointivaiheessa. Kerroimme, ettei mitään tallenteelta esitetä asiankuulumattomille missään yhteydessä ja tallenne ja siltä saatu materiaali tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistuttua. Näytimme myös jokaiselle asiasta kiinnostuneelle Vantaan sivistystoimen meidän opinnäytetyöllemme myöntämän tutkimusluvan.

Kerroimme myös haastateltaville, että teemme opinnäytetyön niin, ettei yksittäistä ihmistä, vanhempainyhdistystä tai päiväkotia tutkimuksessa voida tunnistaa. Tämä tarkoittaa sitä, ettemme opinnäytteessämme käytä henkilöiden, vanhempainyhdistysten tai päiväkotien nimiä vaan luomme osallistujille tunnistetiedot. Tämä paransi osaltaan

opinnäytetyömme luotettavuutta, kun haastateltavat uskalsivat luultavammin vastata avoimemmin kysymyksiin. Ilmoitimme haastateltaville vanhemmille sekä päiväkodin henkilökunnalle tutkimukseen osallistumisen olevan täysin luottamuksellista ja vapaaehtoista ja että kun opinnäytetyö julkaistaan, Suomen Vanhempainliitto tulee sen tuloksia hyödyntämään.

Ennen haastattelujen suorittamista pohdimme haastattelurungon toimivuutta ja sitä, että saisimme sillä tarpeeksi kattavan aineiston. Toisaalta aineiston koolla ei ole suoraa merkitystä laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen onnistumisen kannalta, sillä tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohdetta eikä etsiä tilastollisia säännönmukaisuuksia (Eskola - Suoranta 1998: 62; Hirsjärvi ym. 2008: 176 - 177). Näin ollen keskityimmekin toteuttamaan haastatteluja sitä mukaa, kun niitä saimme sovittua ja päätimme sopivan määrän (11 kappaletta) haastatteluja tehtyämme aineiston kylläntyneen riittävästi ja olevan valmista käsiteltäväksi.

Tutkimuksen luotettavuuden kannalta kaksi tärkeää käsitettä ovat reliaabelius (toistettavuus) ja validius (luotettavuus). Reliaabeliudella tarkoitetaan sitä, että tutkimuksen tulos on reliaabeli, kun tutkimus voidaan toistaa uudelleen ja tulos on uudelleen sama tai, kun kaksi arvioitsijaa päätyy samaan tulokseen. Validius tarkoittaa sitä, että tutkimuksessa mitataan tai tutkitaan sitä mitä on tarkoituskin mitata tai tutkia. (Hirsjärvi - Hurme 2001: 185-186.)

Opinnäytetyön luotettavuutta lisää se, että haastateltaville ei annettu etukäteen mahdollisuutta tutustua teemakysymyksiin, vaan he joutuivat haastattelutilanteessa vastaamaan spontaanisti omien näkemyksiensä pohjalta annettuihin kysymyksiin. Lisäksi pyrimme haastattelujen aikana olemaan johdattelematta haastateltavia, jotta vastaukset eivät vääristyisi meille mieleisiksi. Joidenkin haastateltavien kohdalla huomasimme, että he yrittivät hyväksyttää joitain mielipiteitään meillä, jolloin rohkaisimme heitä ilmaisemaan aidosti ja vapaasti vain omaa näkemystään. Opinnäytetyön tuloksien ja luotettavuuden kannalta oli hyvä, että jotkut haastateltavat olivat todella avoimia ja rohkeita ilmaisemaan näkemyksiään. Kaiken kaikkiaan haastateltavat vastasivat mielestämme annettuihin kysymyksiin avoimesti ja annoimme heidän mieltä kiireettömästi vastauksia kysymyksiin. Opinnäytetyömme tulos on näin ollen mielestämme validi ja reliaabeli.

Haastatteluympäristöilläkin oli varmasti oma vaikutuksensa aineiston laatuun, sillä suurin osa tiloista, joissa haastattelut pidettiin, säilyi haastattelun ajan rauhallisena. Poikke-

uksen tekivät muutama haastattelukerta päiväkotien tiloissa, jolloin haastattelu häiriintyi muutaman keskeytyksen vuoksi hetkellisesti. Ehkä isoin haaste sekä aloitteleville haastatteliijoille että haastateltavalle oli rauhaton kahvilaympäristö, jossa eräs haastatteluista suoritettiin. Kahvilaympäristön häiriötekijät saattoivat alentaa vastausten tasoa ja estää haastateltavaa kunnolla paneutumasta vastauksiin. Osaltaan äänittäminen oli joillekin haastatelluille uutta ja jännittävää, joten myös se saattoi vaikuttaa vastausten sisältöihin.

Haastatteluissa olimme molemmat läsnä, joka saattoi hieman lisätä jännitystä ja vaikeuttaa haastateltavan vapautumista ja vastaamista sekä sitä kautta vaikuttaa annettuihin vastauksiin. Järjestimme haastatteluajankohdat siten, että molemmat pystyivät saapumaan paikalle sovittuna ajankohtana. Näin mahdollistimme sen, että haastattelut kyettiin toteuttamaan, vaikka toinen meistä ei olisi jostain syystä paikalle päässykään. Tämän lisäksi pystyimme haastattelutilanteessa jakamaan vastuuta keskenämme ja näin pystyimme paremmin varmistamaan, että haastattelut etenivät suunnitellusti, kun toinen meistä tarpeen tullen ohjasi ja varmisti, että haastateltavat ymmärsivät kysymykset. Jotkut meille ilmeiset käsitteet kuten kasvatuskumppanuus ja varhaiskasvatus - jopa vanhempainyhdistystoiminta - saattoivat hämmentää osaa vastaajista ja vaikuttaa annettuihin vastauksiin.

Litteroimme kerätyn aineiston sanasanaisesti ja tarkasti, mikä osaltaan vaikuttaa opinnäytetyömme luotettavuuteen. Opinnäytetyön luotettavuutta lisää myös aineiston analysointi, jonka teimme yhdessä keskustellen ja perustellen omia näkemyksiämme ja havaintojamme.

10 POHDINTA

Aloitimme opinnäytetyöprosessin syyskuussa 2009 ideoimalla yhdessä Suomen Vanhempainliiton kanssa aihetta liittyen varhaiskasvatukseen. Kevään 2010 aikana opinnäytetyömme aiheeksi rajautui kartoittaa vanhempien ja lastentarhanopettajien näkemyksiä vanhempainyhdistystoiminnan merkityksestä ja toiminnan tuen tarpeista. Opinnäytetyömme aihe kiinnosti meitä paljon jo alkuvaiheessa ja se on ollut kannustavana voimana kun välillä on tuntunut vaikealtakin.

Opinnäytetyöhömmme liittyvää teoriaa on ollut haastavaa rakentaa, koska vanhempain-toimintaa koskevaa teoriaa tai kirjallisuutta ei ole pahemmin saatavilla. Opinnäytetyö-prosessi on jo itsessään ollut meille kummallekin opettavainen kokemus, ensinnäkin siitä, miten opinnäytetyötä tehdään, mutta myös siitä, miten näin mittava projekti kannattaa aikatauluttaa ja myös sitoutua pysymään siinä. Kahden tekijän yhteistyö vaatii myös jatkuvaa työnjakoa ja yhteisiä keskusteluja aiheesta. Osittain näiden palaverien anti on ollut erittäin antoisaa kummallekin ja auttanut paremmin jäsentämään ja ymmärtämään opinnäytetyön kokonaisuutta ja tuloksia. Olemme täydentäneet erilaisilla osaa-misillamme toistemme työpanosta: jossain kohdin toinen meistä on täydentänyt toista, kun toinen ei ole hahmottanut oleellisinta ja kumpikin on opastanut ja korjannut toisen näkemyksiä.

Hieman reippaan vuoden aikainen opinnäytetyöprosessi on syventänyt tietojamme vanhempain-toiminnasta ja vahvistanut uskoamme siitä, että vanhempain-toiminta on tärkeä osa varhaiskasvatusta. Toivomme, että opinnäytetyömme omalta osaltaan auttaa Suomen Vanhempainliittoa tärkeässä tehtävässään: jäsenyhdistystensä tukemisessa. Opinnäytetyömme tulokset osoittavat, että vanhempain-toimintaa tarvitaan tukemaan päiväkodin asiakasperheitä ja erityisesti sen lapsia, mutta myös henkilökuntaa. Toisaalta varhaiskasvatusta pystytään tarjoamaan päiväkodeissa ilman vanhempain-toimintaakin laadukkaasti, mutta vanhempain-toiminta rikastaa päiväkodin toimintaa ja tuo lähialueen lapsille ja perheille yhteisöllisyyttä; oikein vanhan ajan kunnan kylä-elämää, jossa perheet tuntevat toisensa, auttavat toisiaan ja viettävät aikaa yhdessä.

Saimme kerättyä opinnäytetyöhömmme monipuolista tietoa siitä, kuinka varhaiskasvatuk-sen toimijat näkevät vanhempain-toiminnan merkityksen. Yllättävää oli, että vanhem-pain-toiminnan tehtäväksi nähtiin lähes aina ensisijaisesti taloudellisen tukijan rooli päi-väkodille. Mielenkiintoista oli myös huomata, että kovinkaan moni lastentarhanopettaja ei nähnyt vanhempain-yhdistyksellä merkittävää roolia yhteiskunnallisena vaikuttajana, vaikka toisaalta vanhempain-toiminta koettiin vahvasti tiedonkulkua lisäävänä element-tinä. Vaikka vanhempain-toiminta nähtiin päiväkodeissa yhteisöllisyyttä luovana toimin-tana, käytännössä sitä ei hyödynnetä niin paljon kuin haluttaisiin. Myös puute aktiivisis-ta vanhemmista, sekä päiväkodin henkilökunnan resurssien rajallisuus osaltaan rajaavat toiminnan lähes poikkeuksetta kattamaan vain välttämättömimmän eli varainkeruun, jolla saadaan sisältöä päiväkodin lasten arkeen. Vanhempain-toiminnan tekee haasteelli-

seksi sekin seikka, ettei vanhemmilla ole iltaisin aikaa ja päiväkodin henkilökunta on sidottu tiettyyn päivärytmiin.

Opinnäytetyön tulokset osoittavat myös, että tukea toiminnan ylläpitoon tarvitaan monilta tahoilta, niin päiväkodilta kuin toisilta vanhemmilta ja koko lähialueen yhteisöltä. Myös kaikkien päiväkodin toimintaan vaikuttavien tahojen kanssa tehtävä yhteistyö rikastuttaa vanhempain toimintaa. Suomen Vanhempainliitto toimii omalta osaltaan vanhempien tiedottajana ja etujen ajajana ja sen tuki on tervetullutta. Eräässä kohdepäiväkodissa, jossa vanhempain toiminta ei vielä ollut ehtinyt kunnolla muodostua, käsitykset vanhempain toiminnasta vaihtelivat suuresti ja osaltaan vaikuttivat siihen millaiseksi opinnäytetyön aineisto muodostui. Erilaisten vanhempain toimintaan liittyvien näkemysten vuoksi osa vanhemmista saattaa olla todella innokkaita viemään vanhempain toimintaa eteenpäin, eikä osaa huomioida päiväkodin tarpeita. Kyseisen päiväkodin haastattelun lastentarhanopettajan tavoin mekin kuitenkin uskomme, että tilanne tasaantuu, kun aikaa kuluu ja päiväkodin ja vanhempain yhdistyksen roolit selkiytyvät.

Toisaalta haastateltavat lastentarhanopettajat vakuuttivat, että vanhemmilla tulee olla oikeus vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatukseen, kuten varhaiskasvatussuunnitelmassa on määrätty. Tästä huolimatta haastatteluissa ilmeni, että jotkut vanhemmista kokivat, ettei heillä ole oikeutta puuttua päiväkodin asioihin, sillä ammattikasvattajat osaavat kasvat-
taa lapsia paljon paremmin kuin vanhemmat itse ja lastentarhanopettajat tietävät mitä tekevät. Vaikuttaa siltä, että luottamus ammattikasvattajiin on vanhemmilla niin suuri, että he luopuvat osittain omasta vanhemmuudestaan antaen vastuun päiväkodissa tapahtuvasta kasvatuksesta täysin henkilökunnalle. Vanhempien kokemus omasta vanhemmuudestaan saattaa olla sen verran heikko, että vastuu on helpompi siirtää ammattilaisille. Tuki varhaiskasvattajilta ei kuitenkaan ole missään nimessä huono asia. Usein vanhempain toimijat myös kertoivat arvostavansa varhaiskasvattajien työtä ja haluavansa tietää, miten päiväkodin toimintaa voisi paremmin tukea yhteistyössä henkilökunnan kanssa. Mielestämme vanhemmuutta voisi kuitenkin vahvistaa vanhempain toiminnan kautta välittämällä tietoa varhaiskasvatuksesta ja käymällä keskusteluja siihen liittyen.

Haastatteluissa monet vanhemmat ja lastentarhanopettajat kertoivat kiireen ja lastenhoitopulmat ja muun arkielämän yhteensovittamisen vaikeuden syyksi siihen, etteivät he mielellään osallistu turhanpäiväisiin kokouksiin ja illanistujaisiin vanhempain toiminnan takia. Mietimme sitä, että voisiko ratkaisuna olla sellaisten tapahtumien järjestäminen,

joissa sekä lapset että aikuiset olisivat yhtä aikaa niin, että lapset seuraisivat satuteatteria ja vanhemmat olisivat samaan aikaan esimerkiksi kasvatusluennolla. Ideoimme erään haastattelun pohjalta, että Vantaan kaupunki voisi esimerkiksi järjestää varhaiskasvatuskäisten lasten vanhemmille vaikkapa kerran kuussa yhteisiä ”kasvatuspäiviä”, joissa vanhemmat ja lastentarhanopettajat ehtisivät kohdata.

Myös lähialueen vanhempainyhdistykset voisivat kokoontua kerran vuodessa säännöllisesti ja vaihtaa kuulumisiaan ja kertoa toisilleen mitä ensi vuonna aikovat tehdä (toimintasuunnitelmia jakoon). Opinnäytetyön tuloksien pohjalta Suomen Vanhempainliitto voisi toteuttaa vanhempainyhdistyksen (vanhemmille) sähköisen viestintäjärjestelmän, johon vanhempainyhdistys voisi rekisteröityä ja siellä lähialueen vanhempainyhdistykset voisivat verkostoitua ja vaihtaa yhteystietoja keskenään ja tiivistää ja jakaa yhteistyötä helpottavia ideoita, sillä opinnäytetyötä tehdessä vaikutti siltä, että vertaistukea kaivattaisiin myös yhdistysten kesken.

Päiväkodin varhaiskasvatustoiminnan ja vanhempainyhdistystoiminnan pitäisi olla toisiansa tukevaa ja täydentävää toimintaa, niin kuin se havaintojemme mukaan joissain opinnäytetyöemme kohdepäiväkodeissa olikin. Vanhempainyhdistystoimintaa ei tulisi nähdä ulkopuolisena ja päiväkodin omaa toimintaa häiritsevänä. Vanhempaintoiminnan ei tarvitse olla mitään ylimääräistä ja erikoista tavoittelevaa, vaan toiminnan lähtökohdana tulee olla ennen kaikkea päiväkodin kaikkien lasten hyvinvointi ja se, että mahdollistettaisiin vanhempien osallistuminen varhaiskasvatukseen, sen sisältöihin ja omalla lähialueella vaikuttamiseen. Osa lastentarhanopettajista näki hyvin positiivisena sen, että lapsen vanhemmat ja lähisukulaiset osallistuvat päiväkodissa järjestettäviin tapahtumiin ja tuovat omalla olemuksellaan ja osaamisellaan vaihtelua arkeen.

Yhteistyöpäiväkotien, niiden henkilöstön ja johtajan, sekä vanhempainyhdistystoimijoiden suojelemaan suhtautumisen ansiosta pystyimme toteuttamaan opinnäytetyön aineiston keräämisen Vantaalla. Päiväkotien johtajat tarjosivat haastatteluihin tilat ja sallivat lastentarhanopettajien osallistua opinnäytetyöemme toteutukseen työaikanaan. Yhteistyötä helpotti, että lastentarhanopettajat lähtivät helposti mukaan opinnäytetyön toteutukseen ja antoivat aikaansa haastatteluille, vaikka heitä olisi lapsiryhmässä varmasti tarvittukin. Arvostamme myös vanhempien ja vanhempainyhdistystoimijoiden osallistumista opinnäytetyöhöemme, jotka innokkaasti kertoivat näkemyksiään liittyen vanhempainyhdistystoimintaan ja ottivat meidät avosylin vastaan.

Opinnäytetyömme pohjalta pohdimme, että yksi jatkotutkimusaihe voisi olla muiden ympäri Suomen toimivien vanhempainyhdistyksien ja päiväkotien yhteistyömallien ja toimintamuotojen kartoittaminen varhaiskasvatuksessa. Toinen jatkotutkimusaihe voisi mielestämme olla eri toimintamuotojen ja yhteistyömallien kokoaminen yhteisen tietopankin muodostamiseksi. Jatkotutkimusaiheita varmasti löytyy varhaiskasvatuksen vanhempaintoimintaan liittyen, sillä aihe on laaja ja vähän tutkittu.

Vanhempaintoiminnassa mukana olemalla vanhempi voi omalla esimerkillään kasvattaa lastaan vastuuntuntoisuuteen ja yhteistyöhön. Lisäksi kiinteämmin päiväkodin toiminnassa mukana olemalla vanhempi viestittää lapselleen, että on kiinnostunut tästä ja välittää lapsensa elämästä päiväkodissa. Lastentarhanopettajien kannustava suhtautuminen vanhempaintoimintaa kohtaan saattaa innostaa vanhempia mukaan toimintaan ja saada heidät ymmärtämään vanhempaintoiminnan mahdollisuudet toisten vanhempien kohtaamiseen, verkostoitumiseen ja vertaistukeen. Vanhempaintoimintaan osallistuminen auttaa perheitä yhteisten pelinsääntöjen luomisessa ja vanhemmat tutustuvat myös lapsen kavereiden vanhempiin, mikä edistää yhteisöllisyyden kehittämisessä. Tiivis verkostoitunut yhteisö, joka on kiinnostunut lapsesta ja toimii lapsen parhaaksi vaikuttaa lapsen hyvinvointiin. Tällöin voi sanoa, että koko kylä kasvattaa!

LÄHTEET

- Artola, Johanna 2006: Koti ja päivähoito kasvatuskumppaneina. Suomen Vanhempainliitto. Power Point -esitys Helsinki 15.9.2006.
- Auta lasta ajoissa 2004: Lasten ja lapsiperheiden sosiaalipalvelujen arvioinnin erillisarjaportti Etelä-Suomen läänissä 2003. Etelä-Suomen lääninhallituksen julkaisuja 87. Verkkodokumentti.
<[www.poliisi.fi/lh/biblio.nsf/F990B36E5BE8ACC9C2256F2600468650/\\$file/Auta%20lasta%20ajoissa.pdf](http://www.poliisi.fi/lh/biblio.nsf/F990B36E5BE8ACC9C2256F2600468650/$file/Auta%20lasta%20ajoissa.pdf)>. Luettu 10.5.2010.
- Emory University 2005: Urie Bronfenbrenner. Ecological theory. Sociocultural view of development. Verkkodokumentti. <<http://www.des.emory.edu/mfp/302/302bron.PDF>>. Luettu 30.5.2010.
- Eskola, Jari - Suoranta, Juha 1998: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Friis, Leila – Erola, Raija – Mannonen, Marjatta 2004: Lasten ja nuorten mielenterveys. Helsinki: WSOY.
- Hirsjärvi, Sirkka – Hurme, Helena 2001: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2008: Tutki ja kirjoita. 13–14., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Hujala, Eeva – Parrila, Sanna – Lindberg, Päivi – Nivala, Veijo – Taurianen, Leena – Vartiainen, Pirkko 1999: Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulun yliopisto. Varhaiskasvatuskeskus. Oulun yliopistopaino.
- Hujala, Eeva – Puroila, Anna-Maija – Parrila-Haapakoski, Sanna - Nivala, Veijo 1998: Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Varhaiskasvatus 90 Oy.
- Hujala-Huttunen, Eeva – Nivala, Veijo 1996: Yhteistyö päivähoidossa. Kasvatuksen lapsikohtainen suunnittelu yhteistyössä vanhempien kanssa. Oulu: Varhaiskasvatus 90 Oy.
- Hämäläinen, Juha 1999: Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopio: Kopijyvä.
- Hämäläinen, Juha 2001: Paul Natorp – sosiaalipedagogiikan teorian jättiläinen. Teoksessa: Huhmarniemi, Raija., Skinnari, Simo, Tähtinen, Juhani (toim.) Platonista transmodernismiin. Juonteita ihmisyyteen, ihmiseksi kasvamiseen, oppimiseen, kasvatukseen ja opetukseen. Suomen Kasvatustieteellinen Seura. Turku: PAINOSALAMA Oy, 203–229.
- Hännikäinen, Maritta - Rasku-Puttonen, Helena 2006: Johdanto: Päiväkoti ja koulu vuorovaikutuksellisinä yhteisöinä. Teoksessa Karila, Kirsti - Alasuutari, Maarit - Hännikäinen, Maritta – Nummenmaa, Anna Raija ja Rasku-Puttonen, Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Härkönen, Ulla 2001: The Bronfenbrenner ecological systems theory of human development.

<http://joyx.joensuu.fi/~uharkone/tuotoksia/Bronfenbrenner_in_%20English_07_sent.pdf>. Scientific Articles of V International Conference PER-SON.COLOR.NATURE.MUSIC.” October 17-21, 2007. Daugavpils University, Saule. Latvia.

Karila, Kirsti 2006: Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Karila, Kirsti - Alasuutari, Maarit - Hännikäinen, Maritta – Nummenmaa, Anna Raija ja Rasku-Puttonen, Helena (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Kaskela, Marja - Kekkonen, Marjatta 2006: Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta - Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes.

Kekkonen, Marjatta. 2004. Vanhemmuutta etsimässä ja tukemassa. Lapsiperheidenperuspalveluiden kehittäminen. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus. Raportteja 281. Helsinki: Stakes.

Kodin ja koulun yhteistyön vuoksi. Suomen Vanhempainliiton kotisivut 2010. Verkko-dokumentti.
<http://www.vanhempainliitto.fi/ylanavigointi/tietoa_liitosta/historia>. Luettu 4.10.2010.

Korhonen, Merja 2008: Varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuus. Tiedote. Suomen Vanhempainliitto. Luettu 25.10.2009.

Kyngäs, Helvi – Vanhanen, Liisa 1999: Sisällön analyysi. Hoitotiede. Vol. 11, no 1/99. (3-12)

Laki lasten päivähoitosta 36/1973

Lasten päivähoito ja varhaiskasvatus Vantaalla. Esite. Vantaan kaupunki, Sivistystoimi.

Mittler, Peter – Mittler, Helle – McConachie, Helen 1986: Working together: Guidelines, for partnership between professionals and parents of children and young people with disabilities.
<<http://unesdoc.unesco.org/images/0006/000694/069420eo.pdf>>. Luettu 25.10.2009.

Opetusalan ammattijärjestö 2008: Varhaiskasvatus on lapsen oikeus. Opetusalan ammattijärjestön julkaisu 05/2008. Forssan kirjapaino.
<http://www.oaj.fi/pls/portal/docs/PAGE/OAJ_INTERNET/01FI/05TIEDOTTEET/03JULKAISUT/VARHKASV_SU.PDF>. Luettu 4.10.2010.

Perustetaan vanhempainyhdistys! Suomen Vanhempainliiton kotisivut 2010. Verkko-dokumentti.
<http://www.vanhempainliitto.fi/vanhempaintoiminta/yhdistyksen_perustaminen>. Luettu 4.10.2010.

Puro, Laura 2007: Vanhemmuus on valttia! Suomen Vanhempainliitto 1907-2007. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Risikko, Paula 2010: Yhteistyötä lisää perheiden palveluihin. Sosiaali- ja terveystieteiden tiedote 27. <<http://www.stm.fi/tiedotteet/tiedote/view/1483219#fi>>. Luettu 1.2.2010.

- Selvis. Ehkäisevän päihdetyön ja päihdehuollon yhteystiedot. Terveysten edistämisen keskuksen julkaisuja 1/2009. Verkkodokumentti.
<http://www.tekry.fi/timage.php?i=100872&f=1&name=SELVIS_2009.pdf>.
Luettu 25.10.2009.
- Sosiaaliportti 2010 : Varhaiskasvatus ja päivähoito. Verkkodokumentti.
<http://www.google.com/imgres?imgurl=http://www.sosiaaliportti.fi/File/e9c51823-0d50-4026-9602-3417ba8ee82e/image002.jpg&imgrefurl=http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/lastensuojelukasikirja/tyoprosessi/ehkaisevatyo/varhaiskasvatus_ja_paivahoito/&usg=__ivr2BQkc8B2C6X5e2pXWKvosJoQ=&h=180&w=400&sz=38&hl=en&start=37&zoom=1&itbs=1&tbnid=MjcKwPE2ciW65M:&tbnh=56&tbnw=124&prev=/images%3Fq%3Dvarhaiskasvatus%2BVantaa%26start%3D36%26hl%3Den%26sa%3DN%26ndsp%3D18%26tbs%3Disch:1>. Luettu 7.8.2010.
- Stakes 2005: Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Toinen tarkistettu painos. Oppaita 56. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Suomen Vanhempainliiton vuosikertomus 2008. Luettu 31.8.2010.
- Suomen Vanhempainliitto 2010. Suomen Vanhempainliiton kotisivut 2010. Verkkodokumentti. <http://www.vanhempainliitto.fi/ylanavigointi/tietoa_liitosta>. Luettu 4.10.2010.
- Terveysten ja Hyvinvoinninlaitos 2010: Kasvatuskumppanuus menetelmä. Verkkodokumentti. <<http://www.thl.fi/fi-FI/web/kasvunkumppanifityon/metodit/kasvatuskumppanuus>>. Luettu 24.10.2010.
- Tuomi, Jouni - Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. 28.2.2002. Helsinki. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön julkaisuja 2002:9. <<http://pre20031103.stm.fi/suomi/pao/julkaisut/kasvatus/varkasv.htm#1>>. Luettu 1.8.2010.
- Vantaan kaupunki 2005. Oppimis- ja opetus suunnitelma 0-8-vuotiaille lapsille varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Opas. Toim. Askola-Vehviläinen, Sole – Pellikka, Teea – Nummi, Ulla.
- Yhdessä kohti kasvatuskumppanuutta. Suomen Vanhempainliitto 2010. Verkkotiedote. <<http://www.health.fi/content/toiminta/LTF/vanhempainliitto.html>>. Luettu 5.4.2010.

”Yhteinen tehtävämme on kasvatusta!” Haluatko osallistua ja ilmaista mielipiteesi päiväkotisi vanhempainyhdistyksen toiminnasta ja sen merkityksestä?

Olemme kaksi Metropolia ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijaa. Teemme laadullista opinnäytetyötä Suomen Vanhempainliitolle, jonka missiona on *edistää vanhemmuuden arvostusta* ja yhdistää vanhempien *voimavarat hyvän oppimis- ja kasvu ympäristön rakentamiseksi lapsille ja nuorille* sekä vaikuttaa asiantuntijajärjestönä kansalaismielipiteeseen ja päättäjiin. Liiton perusviesti on, että vanhemmat ovat lastensa ensisijaisia kasvattajia ja arvostettu voimavara yhteisölleen.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on tuottaa Suomen Vanhempainliitolle sen varhaiskasvatukseen suunnatun toiminnan kehittämiseen soveltuvaa tietoa, jonka avulla liitto kykenee tukemaan vanhempien ja vanhempainyhdistysten toimintaa varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyössämme kartoittamme vanhempien näkemyksiä vanhempainyhdistystoiminnasta varhaiskasvatuksessa sekä selvitämme vanhempainyhdistystoimijoiden tuen tarpeita.

Opinnäytetyö toteutetaan haastattelemalla Suomen Vanhempainliiton jäsenenä olevien päiväkotien yhteydessä toimivien vanhempainyhdistysten vanhempia, niitä vanhempia, jotka eivät ole mukana vanhempainyhdistystoiminnassa sekä päiväkodin työntekijöitä. Jokainen haastattelu tallennetaan ja haastattelussa ilmitulleita tietoja tulemme käyttämään luottamuksellisesti.

Opinnäytetyön tuloksia tulevat hyödyntämään Suomen Vanhempainliitto ja sen jäsenyhdistykset. Tutkimuksen tulokset tullaan esittelemään Metropolia ammattikorkeakoulun opinnäytetyöseminaareissa vuoden 2010 aikana. Opinnäytetyö julkaistaan Metropolia ammattikorkeakoulun kirjastossa sekä ammattikorkeakoulujen verkkokirjasto Theseuksessa.

Ystävällisin terveisin: Heli Ruuskanen ja Satu Vainiola

Lisätietoja: Heli +358 XXXXXXX, heli.ruuskanen@xxxxxx.fi
sekä Satu +358 XXXXXXX, satu.vainiola@xxxxxx.fi

Olisin kiinnostunut osallistumaan haastatteluun (”Vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan näkemyksiä vanhempainyhdistystoiminnan merkityksestä varhaiskasvatuksessa”-opinnäytetyöhönne) **mielelläni seuraavina ajankohtina:**

Nimi: _____ **S-posti:** _____
Puhelinnumero: _____

Ennen haastattelun(/ nauhoituksen) aloitusta:

LIITE 2

1. Ennen kuin haastattelu alkaa, haastateltava on täyttää yhteystietolomakkeen.

2. Esittely:

Olen _____, ja opiskelen sosionomi/lastentarhanopettajaksi Metropolia Ammattikorkeakoulussa.

Teen yhdessä _____ kanssa opinnäytetyötä Suomen Vanhempainliitolle.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on teemahaastatteluun tuottaa Suomen Vanhempainliitolle sen varhaiskasvatukseen suunnatun toiminnan kehittämiseen soveltuvaa tietoa, jonka avulla Liitto kykenee tukemaan vanhempien ja vanhempainyhdistysten toimintaa varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyössämme kartoittamme vanhempien ja lastentarhaopettajien näkemyksiä vanhempain-toiminnan merkityksestä varhaiskasvatuksessa sekä selvitämme vanhempainyhdistystoimijoiden tuen tarpeita. Kartoitamme myös päiväkodin työntekijöiden ja niiden vanhempien näkemyksiä, jotka eivät ole mukana vanhempainyhdistystoiminnassa.

Sinut on valittu satunnaisesti yhdeksi haastateltavaksi.

Antamasi tiedot pysyvät ehdottomasti salassa, koska vastauksiasi ei näe tai kuule kukaan muu kuin minä (ja ____/me), ja niitä käytetään ainoastaan tutkimustarkoituksiin.

Haastatteluista saatavia tuloksia tulee hyödyntämään Suomen Vanhempainliitto.

Opinnäytetyön tulokset julkaistaan Metropolia Ammattikorkeakoulun kirjastossa sekä ammattikorkeakoulujen verkkokirjasto Theseuksessa tämän vuoden loppupuolella (joulukuussa).

3. Käydään läpi kaikki teemat pääkohdittain.

4. Haastattelu/nauhoitus alkaa.

ALOITUS: TAUSTATIEDOT

- Nimi
- Vanhempain toiminnassa mukanaoloaika, vastualueet, aktiivisuus
- Lapsen/lasten ikä/iät?
- Päiväkodin asiakkuus:
  - o Kauanko lapsi/lapsesi ovat olleet päiväkodissa?
  - o Ovatko kokopäivä-lapsia?

TEEMA 1: VANHEMPAINYHDISTYKSEN TARVE JA MERKITYS

- Millainen rooli vanhempain toiminnalla on ollut
  - o sinun perheellesi ja lapsesi hyvinvoinnille?
  - o Entä lapsesi päiväkodille?
  - o Entä lähiyhteisölle?
- Miksi olet/ olisit toiminnassa mukana?
- Millaisia ajatuksia sinulla liittyy vanhempain toimintaan varhaiskasvatuksessa?
- Voisitko kuvata mielestäsi jonkun onnistuneen yhteistyömuodon päiväkodin ja vanhempainyhdistyksen välillä?

TEEMA 2: VANHEMPAIN TOIMINNAN TARKOITUS VARHAISKASVATUKSESSA

- Mitä tarkoittaa mielestäsi vanhempain toiminta varhaiskasvatuksessa?
- Mitä asioita vanhempain toimintaan kuuluu?
- Mitä vaikutusmahdollisuuksia vanhempain toimintaan kuuluu?
- Millaista vanhempain toiminta voisi olla parhaimmillaan?
- Mitä tehtäviä vanhempain toiminta voisi hoitaa?
- Miten kehittäisit toimintaa?

TEEMA 3: VANHEMPAIN TOIMINTA OSANA KASVATUKKUMPPANUUTTA

- Kuinka koet vanhempain toiminnan osana lapsen kasvatusta?
- Mitä vanhempain toiminta yhteistyömuotona voisi antaa lapsen kasvatukseen?
- Miten yhteistyötä päiväkodin ja vanhempainyhdistyksen välillä voisi kehittää?
- Millaista tukea vanhempain toiminta mielestäsi tarvitsee ja keneltä?

Muita mieleen nousevia asioita:

ALOITUS: TAUSTATIEDOT

- Nimi
- Työnimike/ työtehtävä/ vastualueet
- työsuhteen pituus (Kuinka kauan olet toiminut lastentarhanopettajan työssä?)
- Koulutustausta

TEEMA 1: VANHEMPAINYHDISTYKSEN TARVE JA MERKITYS

- Millainen rooli vanhempain toiminnalla on ollut
  - o asiakasperheille ja heidän lastensa hyvinvoinnille?
  - o Päiväkodille?
  - o Lähiyhteisölle?
- Millaisia ajatuksia sinulla liittyy vanhempain toimintaan varhaiskasvatuksessa?
- Voisitko kuvata mielestäsi jonkun onnistuneen yhteistyömuodon päiväkodin ja vanhempainyhdistyksen välillä?

TEEMA 2: VANHEMPAIN TOIMINNAN TARKOITUS VARHAISKASVATUKSESSA

- Mitä tarkoittaa mielestäsi vanhempain toiminta varhaiskasvatuksessa?
- Mitä asioita vanhempain toimintaan kuuluu?
- Mitä vaikutusmahdollisuuksia vanhempain toimintaan kuuluu?
- Millaista vanhempain toiminta voisi olla parhaimmillaan?
- Mitä tehtäviä vanhempain toiminta voisi hoitaa?
- Miten kehittäisit toimintaa?

TEEMA 3: VANHEMPAIN TOIMINTA OSANA KASVATUSKUMPPANUUTTA

- Kuinka koet vanhempain toiminnan osana lapsen kasvatusta?
- Mitä vanhempain toiminta yhteistyömuotona voisi antaa lapsen kasvatukseen?
- Miten yhteistyötä päiväkodin ja vanhempainyhdistyksen välillä voisi kehittää?
- Millaista tukea vanhempain toiminta mielestäsi tarvitsee ja keneltä?

Muita mieleen nousevia asioita: